GüneyEge

ISSN 2148-7685 Ekim / 2018 Yıl 5 / Sayı 18

İMALAT SANAYİ

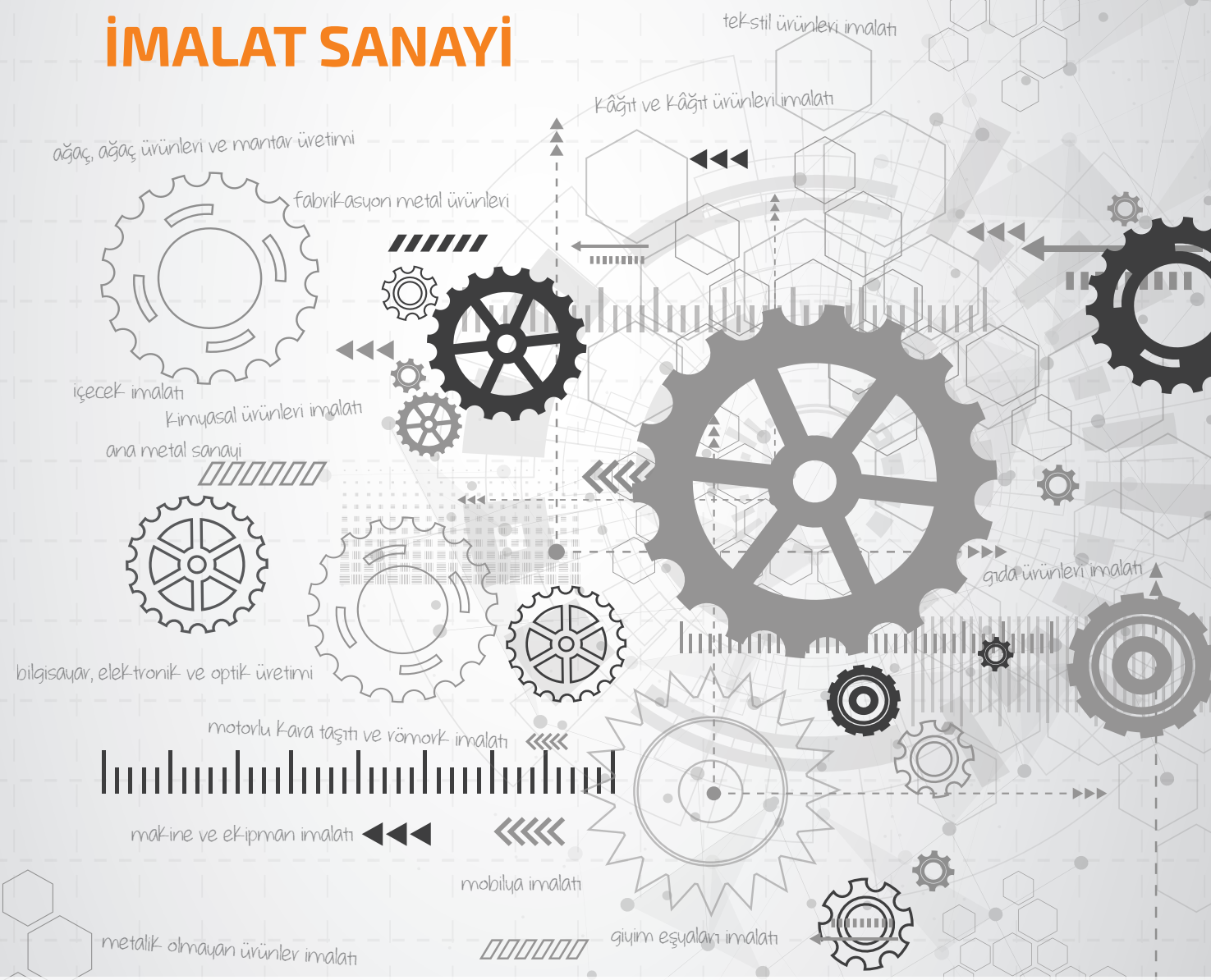

GÜNEY EGE İMALAT SEKTÖRÜNDE KÜMELENME ANALİZİ

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE TEMİZ ÜRETİM REHBERİ DENİZLİ'DE TANITILDI

GÜNEY EGE'NİN BAŞARILI PROJELERİ TANITILIYOR

AYDIN İMALAT SANAYİ: GENEL BİR BAKIŞ

T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı GEKA

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

T.C.
GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI

FİZİBİLİTE DESTEĞİ

TR32/18/FD

2018

AYDIN YATIRIM DESTEK OFİSİ
Ata Mah. Denizli Bulv. No: 18 Aydın Ticaret Borsası
Kat: 6 Efeler/AYDIN
Tel: 0 256 211 02 16

AZAMİ TUTAR: 200.000 TL

DENİZLİ MERKEZ
Pamukkale Üniversitesi TEKNOKENT 2. Kat Kınıklı Mahallesi
Hüseyin Yılmaz Caddesi No: 67 20070 Pamukkale/DENİZLİ
Tel: 0 258 371 88 44

AZAMİ PROJE SÜRESİ: 1 YIL

MUĞLA YATIRIM DESTEK OFİSİ
Şeyh Mah. Turgutreis Cad.
Belediye Kapalı Otoparkı Kat: 1 Menteşe/MUĞLA
Tel: 0 252 213 17 92

guneyegeka
GuneyEgeKA
GuneyEgeKalkinmaAjansi

SON BAŞVURU TARİHİ
21/12/2018
SAAT: 18:00

TAAHHÜTNAME SON TESLİM TARİHİ
28/12/2018
SAAT: 18:00

www.geka.gov.tr

İÇİNDEKİLER

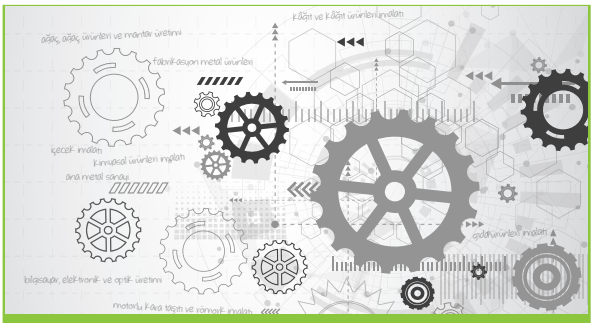

TEMA: İMALAT SANAYİ

UZMAN GÖZÜYLE

04 GÜNEY EGE İMALAT SEKTÖRÜNDE KÜMELENME ANALİZİ

48 GÜNEY EGE'NİN KEYİFLİ ŞEHRİ MUĞLA

57 DENİZLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

BÖLGEDEN HABERLER

24 TARİHİ KUŞADASI EVLERİ TURİZME KAZANDIRILDI

28 TEKSTİL SEKTÖRÜNDE TEMİZ ÜRETİM REHBERİ DENİZLİ'DE TANITILDI

PROJELER

18 İTHALATA DUR DİYORUZ, İSTEDİĞİNİZ FİLTRELERİ BİZ ÜRETİYORUZ

20 AYDIN İLİ STRATEJİK PLANLAMA VE YENİLİK MERKEZİ (AİSYEM)

22 TASARIM İŞLİĞİ

30 AYDIN DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ ÖNCÜLÜĞÜNDE BESİCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ

32 KÜMELENMEYE İLK ADIM: DENİZLİ TEKSTİL SEKTÖRÜ ANALİZİ

34 MUĞLA İLİ İMALAT SANAYİ ENVANTERİ

42 AYSO HER YÖNETİCİNİN BİLMESİ GEREKENLER

43 FİZİBİLİTE ÇALIŞMALARI VE BÜTÇELEME TEKNİKLERİ EĞİTİMİ

44 ZEYTİNYAĞI DUYUSAL TADIM EĞİTİMİ

İÇİNDEKİLER

AJANSTAN HABERLER

08 PROJE TEKLİF ÇAĞRISIYLA DESTEKLENECEK PROJELER BELİRLENDİ

11 KALKINMA AJANSLARI ARTIK SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI KOORDİNASYONUNDA

26 GÜNEY EGE'NİN BAŞARILI PROJELERİ TANITILIYOR

36 GÜNEY EGE BÖLGESİ TURİZM ENVANTERİ VE TURİZM GELİŞİM STRATEJİLERİ ÇALIŞMALARI

RÖPORTAJLAR

46 AYDIN SANAYİ ODASI YATIRIM, ÜRETİM, İHRACAT, İSTİHDAM VE AR-GE ODAĞINDA ÇALIŞIYOR

İSTATİSTİKLER

58 RAKAMLARIN DİLİYLE GÜNEY EGE

GÜNEY EGE'Yİ KEŞFEDELİM

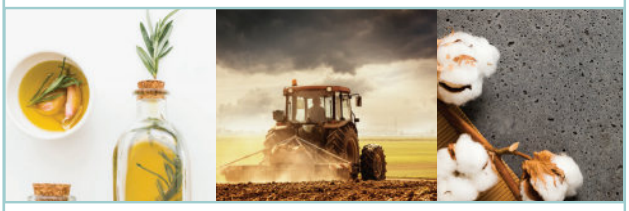

12 AYDIN İMALAT SANAYİ: GENEL BİR BAKIŞ

38 DİNAMİK ENERJİSİYLE YÜKSELEN İLÇE: MERKEZEFENDİ

52 YAT İMALATI

Künye

İmtiyaz Sahibi
Güney Ege Kalkınma Ajansı Adına Genel Sekreter Vekili
Özgür AKDOĞAN

Yazı İşleri Müdürü
Ece GÖLÜKÇETİN

Genel Yayın Yönetmeni
Özgür AKDOĞAN

T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı GEKA

Görsel Yönetmen
Melis AKBAY

Yayın Kurulu
Berna AYKÖSE
Nilay AKAY
Zeynep DONAT

Yayın Mahiyeti
Kurumsal Dergi

Yayın Türü
Yerel Süreli

Yayın Periyodu
3 ayda bir

Yapım
Anadolu Basın Merkezi
www.anadolubasin.com

Baskı Tarihi
05 Aralık 2018

ISSN 2148-7685
Dergi Ücretsizdir.

Baskı ve Cilt
Ankara Ofset
Büyük Sanayi 1. Cad. Necatibey İş Hanı Alt Kat No:93/43-44 İskitler/Ankara

Dergide bulunan yazılar ve fotoğraflar aksi belirtilmedikçe GEKA'nın resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı makalelerdeki yazılar, yazarına aittir.

Yönetim Yeri
Pamukkale Teknokent Kınıklı Mh.
Hüseyin Yılmaz Cd. No:67 B Blok Kat:2 20070
Pamukkale/Denizli

Hasan KARAHAN
Denizli Valisi
Güney Ege Kalkınma Ajansı
Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Okurlarımız,

Bölgelerin ve ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin en temel göstergelerinden biri imalat sanayinin ekonomi içindeki yeridir. Bölgeler geliştikçe imalat sanayi tarım gibi doğal kaynaklara dayalı sektörlerin önüne geçmekte ve hatta yeni teknolojilerin üretilmesine yol açmaktadır. Bir taraftan ürünlere katma değer sağlaması, diğer taraftan ihracat üzerindeki olumlu etkisi imalat sanayisini ekonominin lokomotifi haline getirmektedir. Nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak üzere eğitimi teşvik etmesi ve yeni iş olanakları yaratarak istihdam sağlaması da göz önünde bulundurulduğunda imalat sanayinin kalkınmanın temel yapı taşlarından biri olduğu aşikardır. Yenilik, araştırma geliştirme ve verimlilik gibi faaliyetlerin büyük kısmının imalat sanayinde gerçekleştirilmesi bu sektörün geleceği şekillendirmedeki gücüne işaret etmektedir.

İmalat sanayinin öneminin idrakiyle ülkemizde başta T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olmak üzere birçok kurum bu konuda mali ve teknik destek sağlarken Güney Ege Kalkınma Ajansı da gerek sanayici ve yatırımcılara sunduğu hizmetler gerekse mali destek programları vesilesiyle Aydın, Denizli ve Muğla'da imalat sanayinin gelişmesi için faaliyetler gerçekleştirmektedir. Önümüzdeki dönemde de gerek faaliyetleri gerek destekleriyle Ajansımız imalat sanayi konusunda çalışmalarını sürdürecektir. Güney Ege'de imalat sanayi odağında hazırlanmış olan dergimizin bu sayısının geleceğin güçlü ve üreten Güney Ege'sine giden yolda bir adım olmasını temenni ederim.

Dergimizde ayrıca Ajansımızın faaliyetleri hakkında da bilgiler paylaşılmıştır. Ajansımız 2018 Temmuz-Eylül ayları arasında dikkate değer çalışmalar hayata geçirmiştir. Öncelikle 2018 Yılı Proje Teklif Çağrısı kapsamında Küçük Ölçekli Altyapı Projelerine Yönelik Kültür Turizminin Geliştirilmesi ile Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yönelik Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi Mali Destek Programlarına teklif edilen projelerin değerlendirme süreçleri sona ermiştir. Kültür Turizminin Geliştirilmesi programında 14 projeye yaklaşık 22 milyon TL, Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi programında 21 projeye yaklaşık 8 milyon TL destek sağlanması planlanmaktadır. Toplamda 35 adet projenin asil listede yer alarak sözleşme imzalamaya hak kazandığı çağrı vesilesi ile 41 milyon TL'lik bir yatırıma imza atılması öngörülmektedir. Ağustos ayı itibarı ile 2018 Yılı Proje Teklif Çağrısı kapsamında başarılı ilan edilen projelerin sözleşmeleri imzalanmaya başlanmıştır. Çağrı sürecine katılım sağlayarak Güney Ege'nin gelişmesine katkı sağlayan tüm proje başvuru sahiplerine teşekkür eder sözleşme imzalanmasına hak kazananlara başarılar dilerim. Önümüzdeki dönemlerde de yeni destek programlarıyla Ajansımız Bölgemize katkıda bulunmaya devam edecek.

İmalat sanayi temasıyla ilgili yazıların ve 2018 Yılı Proje Teklif Çağrısı Sonuçları'nın yanı sıra bölgemizdeki gelişmeler ile Ajansımızın destek olduğu projelerin ve gerçekleştirdiği faaliyetlerin sizlere sunulmasını amaçlayan dergimizin bu sayısının ilginizi çekeceğini umar, tüm çalışmaların Bölgemiz için hayırlı olmasını temenni ederim.

GÜNEY EGE İMALAT SEKTÖRÜNDE KÜMELENME ANALİZİ

Hazırlayan: Dilşad AKAR / Ekonomik Araştırmalar ve Planlama Birimi

Küreselleşen dünyada çok uluslu şirketler ve gelişmiş ülkeler sanayi alanında söz sahibi konumdadır. Gelişmekte olan ülkeler ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin de başarıya ulaşmaları için birçok strateji, birçok ekonomi politikası üretilmiş ve uygulanmıştır. Bunlar ülke ve hatta bölge odaklı, genellikle yenilikçi olmayan ve uzun dönemli sonuçların göz ardı edildiği stratejiler olmuş ve çoğunlukla başarılı olamamışlardır.

Kümelenme kavramının temelini oluşturan yığın ekonomisinin tarihi 1890'lı yıllara kadar uzanmaktadır. Kümelenme daha eski yıllardan bu yana dile getirilen bir kavram olsa da ilk kez Porter'ın Ulusların Rekabet Avantajları (1990) adlı kitabında ele alınmıştır. Michael Porter'ın ortaya koyduğu kümelenme kavramı; aynı sektörde faaliyet gösteren, aralarında iş birliği ve aynı zamanda rekabet olan firma ve kuruluşların, onlara mal ve hizmet sunan tedarikçilerin, üniversiteler, araştırma kurumları, meslek kuruluşları gibi ilgili kurumsal yapıların aynı coğrafi bölgede yoğunlaşmalarını ifade etmektedir. Bir kümede aynı malı üreten veya birbirini tamamlayıcı nitelikte mal üreten işletmeler Ar-Ge, pazarlama, üretim gibi konularda birbirleri ile iş birliği içindedir ve kümenin üyesi olan bir firma aynı anda birçok firma ile çeşitli konularda iş birliği geliştirebilir.

Kümeler, sürekli artan bir üretim ve yenilikçilik merkezi olma açısından büyük potansiyele sahiptir. Kümelenme ile kurulan iletişim ağı ve ortak iş yapma kültürü sayesinde elde edilen avantajlar, firmaların verimliliklerini ve inovasyan kapasitelerini büyük oranda artırır. Ayrıca kümelenme ile birlikte sektörün gelişip güçlenmesi, yeni iş alanlarının oluşması, yeni işletmelerin kurulması, bölgenin ulusal ve uluslararası yatırımcılar için cazip hale gelmesi sağlanır. Böylelikle bölgesel ve ulusal düzeyde rekabet avantajı elde edilebilmektedir.

Avrupa'da, yaklaşık 54 milyon uzman istihdam eden yaklaşık 3.000 güçlü kümenin faaliyet gösterdiği tahmin edilmektedir. Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası, işletmelerin %30-60'ını içeren kümeler oluşturmaktadır. Avrupa Küme Panorama 2016 raporu, ekonomik kriz sırasında en güçlü kümelerin iş yaratmayı ve ücretlerin önemli ölçüde yükseltilmesini başardıklarını belirtmektedir.

Bu tespitler kümelenmenin ekonomik rekabet avantajı yaratmadaki önemini göstermektedir. İngiltere'nin yenilenebilir enerji, İspanya'nın tekstil ve otomotiv, Japonya'nın inovasyon, Hollanda'nın medikal cihazlar kümeleri gibi kümeler, ülkelerin dünya piyasasında rekabet güçlerinin ve ihracat hacimlerinin artmasında büyük rol üstlenmektedir.

Bu doğrultuda bölgede endüstri yoğunlaşmasını ölçerek bölgenin kümelenme potansiyeli üzerinde bazı çıktılara ulaşılmak istenebilir. Endüstri ya da pazar yoğunlaşmasını ölçmek için kullanılan birçok yöntem bulunmaktadır. Bölgede endüstri yoğunlaşmasını ölçmek için SGK'dan alınan NACE Rev. 2 sınıflamasındaki 2 kodlu faaliyetler temel alınarak 3 Yıldız Analizi yöntemi ile aşağıdaki kümelenme potansiyeli taşıyan sektörlerin belirlenme çalışması yapılmıştır.

3 Yıldız Analizi'nde büyüklük, başatlık ve uzmanlaşma katsayıları her il için imalat sektörleri bazında elde edilmiştir. Büyüklük; TR32 Bölgesi'nde bir sektördeki istihdamın Türkiye'deki aynı sektörün istihdamına oranı olarak hesaplanır ve çıkan oran 0,02'den büyükse o sektör büyüklük için 1 yıldız alır. Başatlık; TR32 Bölgesi'nde bir sektördeki istihdamın bölgedeki toplam istihdama oranı olarak hesaplanır ve çıkan oran 0,1'den büyükse o sektör başatlık için 1 yıldız alır. Uzmanlaşma; TR32 Bölgesi'nde bir sektördeki istihdamın bölgedeki toplam istihdama oranı, Türkiye'deki aynı sektördeki istihdamın Türkiye toplam istihdamına oranına bölündüğünde elde edilir ve elde edilen katsayı 1,5'ten büyükse, o sektör uzmanlaşma için 1 yıldız alır. Analiz kapsamında Aydın, Denizli ve Muğla ile TR32 Bölgesi imalat sanayi faaliyet kolları için ayrı ayrı hesaplama yapılmıştır.

Aydın'da içecek imalatı, makine ekipman imalatı ve gıda ürünleri imalatı büyüklük; makine ekipman imalatı, gıda ürünleri imalatı ve metalik olmayan ürünler imalatı başatlık; içecek imalatı, makine ekipman imalatı, gıda ürünleri imalatı ve metalik olmayan ürünler imalatı ise uzmanlaşma ölçütünde yıldız almışlardır. Her üç ölçütten de yıldız alan sektörler ise makine ekipman imalatı ve gıda ürünleri imalatı olmuştur.

AYDIN				
İmalat Sanayi	**Sigortalı Sayısı**	**Büyüklük**	**Başatlık**	**Uzmanlaşma**
İçecek İmalatı	612	0,0416	0,0203	4,6526
Makine ve Ekipman İmalatı	3.523	0,0244	0,1167	2,7312
Gıda Ürünleri İmalatı	10.597	0,0244	0,3511	2,7226
Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	3.551	0,0163	0,1177	1,8223
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Üretimi	743	0,0116	0,0246	1,2972
Fabrikasyon Metal Ürünleri	2.695	0,0070	0,0893	0,7852
Diğer Ulaşım Araçları İmalatı	300	0,0061	0,0099	0,6787
Motorlu Kara Taşıtı ve Römork İmalatı	1.092	0,0057	0,0362	0,6380
Kimyasal Ürünleri İmalatı	426	0,0057	0,0141	0,6364

Denizli'de tekstil ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı ve kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı büyüklük; tekstil ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı ve giyim eşyaları imalatı başatlık; tekstil ürünleri imalatı ve metalik olmayan ürünler imalatı ise uzmanlaşma ölçütünde yıldız almıştır. Her üç ölçütten de yıldız alan sektörler ise tekstil ürünleri imalatı ve metalik olmayan ürünler imalatı olmuştur.

DENİZLİ				
İmalat Sanayi	**Sigortalı Sayısı**	**Büyüklük**	**Başatlık**	**Uzmanlaşma**
Tekstil Ürünleri İmalatı	36.280	0,0888	0,4914	4,0552
Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	8.496	0,0390	0,1151	1,7823
Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri İmalatı	1.137	0,0214	0,0154	0,9775
Giyim Eşyaları İmalatı	9.178	0,0197	0,1243	0,8978
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Üretimi	997	0,0156	0,0135	0,7116
Kok Kömürü ve Petrol Ürünleri İmalatı	123	0,0154	0,0017	0,7032
İçecek İmalatı	223	0,0152	0,0030	0,6930
Ana Metal Sanayi	1.878	0,0129	0,0254	0,5904
Fabrikasyon Metal Ürünleri	4.684	0,0122	0,0634	0,5579
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	561	0,0103	0,0076	0,4694

Muğla'da ise büyüklük ölçütünde hiçbir sektör yıldız alamazken; metalik olmayan ürünler imalatı, gıda ürünleri imalatı ve fabrikasyon metal ürünleri başatlık; ağaç, ağaç ürünleri ve mantar üretimi, metalik olmayan ürünler imalatı, gıda ürünleri imalatı, diğer ulaşım araçları imalatı ve içecek imalatı uzmanlaşma ölçütünde alanlarında yıldız almıştır. Muğla'da her üç ölçütten de yıldız alan sektör bulunmamaktadır.

MUĞLA				
İmalat Sanayi	**Sigortalı Sayısı**	**Büyüklük**	**Başatlık**	**Uzmanlaşma**
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Üretimi	1.313	0,00001	0,08876	4,67686
Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	3.991	0,00001	0,26979	4,17852
Gıda Ürünleri İmalatı	4.872	0,00000	0,32934	2,55370
Diğer Ulaşım Araçları İmalatı	437	0,00000	0,02954	2,01683
İçecek İmalatı	116	0,00005	0,00784	1,79913
Fabrikasyon Metal Ürünleri	1.567	0,00000	0,10593	0,93143
Mobilya İmalatı	563	0,00000	0,03806	0,81520
Bilgisayar, Elektronik ve Optik Üretimi	107	0,00000	0,00723	0,73373
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	170	0,00001	0,01149	0,70991
Diğer İmalatlar	160	0,00001	0,01082	0,66882

TR32 Bölgesi geneli için ise tekstil ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı, içecek imalatı, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar üretimi, gıda ürünleri imalatı, makine ve ekipman imalatı, kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı, giyim eşyaları imalatı ve fabrikasyon metal ürünleri büyüklük; tekstil ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı ile gıda ürünleri imalatı başatlık; tekstil ürünleri imalatı, metalik olmayan ürünler imalatı ile içecek imalatı uzmanlaşma ölçütünde yıldız almıştır. TR32 Bölgesi'nde her üç ölçütten de yıldız alan sektörler ise tekstil ürünleri imalatı ve metalik olmayan ürünler imalatı olmuştur.

TR32 GÜNEY EGE BÖLGESİ				
İmalat Sanayi	**Sigortalı Sayısı**	**Büyüklük**	**Başatlık**	**Uzmanlaşma**
Tekstil Ürünleri İmalatı	38.939	0,0953	0,3278	2,7048
Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	16.038	0,0737	0,1350	2,0908
İçecek İmalatı	951	0,0647	0,0080	1,8366
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Üretimi	3.053	0,0477	0,0257	1,3541
Gıda Ürünleri İmalatı	19.536	0,0449	0,1644	1,2750
Makine ve Ekipman İmalatı	4.342	0,0301	0,0365	0,8551
Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri İmalatı	1.365	0,0257	0,0115	0,7293
Giyim Eşyaları İmalatı	10.930	0,0234	0,0920	0,6645
Fabrikasyon Metal Ürünleri	8.946	0,0233	0,0753	0,6621
Kok Kömürü ve Petrol Ürünleri İmalatı	144	0,0180	0,0012	0,5116

Analiz sonucunda bölgedeki sektörlerin konjonktürü de ele alındığında Aydın'da Gıda ve İçecek İmalatı Kümesi, Makine İmalatı Kümesi'nin; Denizli'de Mermer ve Traverten Kümesi'nin; Muğla'da ise Yat İmalatı Kümesi dışında Mermer Kümesi'nin illerin ve sektörlerin öne gelenleri tarafından ele alınması önerilebilir.

Endüstrinin bölgesel yığınlaşma ya da yoğunlaşması önem arz ederken, yapılan analizlerle karar verilmesi çoğu zaman kümelenme için yeterli olmamaktadır. Analizler sadece fikir vermek için yapılmaktadır. Tüm analizlerde kümelenme için ilk sırada potansiyeli tespit edilen tekstil sektörü; sektörün dinamikleri dolayısıyla kümelenme alanında başarılı olamamıştır. Bölgesel ve ulusal kümelenme çalışmalarına cevap vermemiştir. Bu noktada sektör aktörlerinin ve sektör öncülerinin bu konuda istekli olması ve inisiyatif alması büyük önem arz etmektedir.

Buna karşın Bodrum'da çok daha küçük sayıda fakat bir arada olan Bodrum Yat İmalatı Kümesi (Diğer Ulaşım Araçları İmalatı) yıllardır kümelenme alanında önemli adımlar atmışlar ve Bodrum Ticaret Odası çatısında küme yönetimini resmileştirmişlerdir. Ortak çalışma alanı ve Ar-Ge laboratuvarı projeleri; kümenin Milas'a taşınması gibi büyük projeleri küme olarak gerçekleştirmektedirler. İşletme ve istihdam sayısı olarak küçük olarak görünse de yapılan ortak girişimler kümenin gücünü ortaya sermektedir.

Analizde imalat sektörleri ele alınmış olsa da kümelenme; dünyada hizmet sektörleri ve turizm için de uygulanmaktadır. Başarılı örnekleri İspanya ve İtalya'da izlenmektedir. Güney Ege Bölgesi illerinin en önemli ortak noktalarından birisi de turizm yoğun iller olmasıdır. Bu noktadan hareket ederek Güney Ege Turizm Kümesi'nin oluşturulması düşünülebilir.

Son olarak;

Kümelenme rekabetçiliğin artırılmasında ve sürdürülebilmesinde çok etkili bir yöntemdir. Bu etkiyi kümedeki şirketlerin üretimlerini artırarak, ortak inovasyonu geliştirerek, ortak yeni iş alanları oluşturarak göstermektedir. Dolayısıyla kümelenme kavramı özellikle küçük ve orta ölçekli, pazar payı düşük işletmeler için daha büyük önem arz etmektedir. Kümelenmenin beraberinde getirdiği teknolojik ortaklık, geniş işçi havuzu, iş birlikleri bu işletmelerin gelişmesine ve pazar paylarını artırmasına olanak sağlamaktadır. Dünyada birçok ülke, sanayi ve Ar-Ge politikalarına kümelenmeyi de dâhil ederek büyük atılımlarda bulunmuş ve uzun vadede hedeflenen sonuçlara ulaşmayı başarmıştır.

Güney Ege Bölgesi'nde de başarılı bir küme oluşturmak, diğer sektörler ve yoğunlaşan endüstrilere örnek yaratmak büyük önem arz etmektedir. Güney Ege Kalkınma Ajansı, kümelenme çalışmalarına her zaman öncelik vermeye özen göstermiş ve yeni kümeler oluşturmak için araştırma ve işbirliği çalışmaları yürütürken Bodrum Yat Kümesi ile iş ortaklığını sürdürmüştür. Gelecek dönemde de "Yat Tasarım ve İnovasyon Merkezi"nin kurulması için Bodrum Yat Kümesi ile işbirliğine devam edecektir.

AJANSIMIZIN 2018 YILI PROJE TEKLİF ÇAĞRISI İLE DESTEKLEYECEĞİ PROJELER BELİRLENDİ

28 Aralık 2017 tarihinde Ajansımız tarafından ilan edilen iki mali destek programı "Kültür Turizminin Geliştirilmesi" ve "Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi" için başvuru süresi 26 Mart 2018 tarihinde sona erdi. Proje teklif çağrısının Kültür Turizminin Geliştirilmesi programı kapsamında 54 proje, Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi programı kapsamında 40 proje olmak üzere toplam 94 proje teklifi sunuldu.

Ön inceleme, bağımsız değerlendiricilerin değerlendirmesi ve değerlendirme komitesinin incelemesi gibi süreçlerden geçen projelerin değerlendirme süreçleri tamamlandı. 17 Temmuz 2018 tarihinde Muğla'da gerçekleştirilen Ajansımız 108. Yönetim Kurulu Toplantısı'nın gündem konularından biri de desteklenmeye hak kazanacak projeler oldu. Ajans Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Valisi Yavuz Selim Köşger'in başkanlığında gerçekleşen toplantıya Muğla Valisi Esengül Civelek, Denizli Valisi Hasan Karahan, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün, Muğla Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mustafa Ercan ve Aydın Ticaret Odası Başkanı Hakan Ülken iştirak etti. Toplantıda "Kültür Turizminin Geliştirilmesi" programında 14, "Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi" programında 21 projenin desteklenmesine karar verildi.

Ajansımızın "Kültür Turizminin Geliştirilmesi" ve "Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi" Mali Destek Programlarına teklif edilen projelerin değerlendirme süreçleri sona erdi. Destekten faydalanmak üzere sözleşme imzalamaya hak kazanan projeler duyuruldu.

Kültür Turizminin Geliştirilmesi programında desteklenmeye karar verilen 14 projeye yaklaşık 22 milyon TL, Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi programında desteklenmeye karar verilen 21 projeye ise yaklaşık 8 milyon TL destek sağlanması planlanmakta. Toplamda 35 adet projenin asil listede yer alarak sözleşme imzalamaya hak kazandığı çağrı vesilesi ile 41 milyon TL'lik bir yatırımın gerçekleştirilmesi öngörülmekte.

2018 yılı Proje Teklif Çağrısı sürecine katılım sağlayan tüm proje başvuru sahiplerine bölgemizin kalkınması için gösterdikleri çabadan ötürü teşekkür ediyoruz.

2018 Yılı Kültür Turizminin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Asil Listesi*

	Proje Adı	Başvuru Sahibi Adı
1	Laodikeia Batı Tiyatrosu Sizi Çağırıyor	Denizli Büyükşehir Belediyesi
2	Tripolis Antik Kenti Anıtsal Çeşme Kazı Projesi	Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
3	Muğla Mobil Kültür ve Turizm Uygulaması - CITIZEN	Muğla Büyükşehir Belediyesi
4	Türkiye Turizminde Yeni Bir Uğrak Yeri: Kuşadası Kadıkalesi/Anaia Liman Kalesi ve Anıtsal Kilisenin Ziyaretlere Açılması	T.C. Kuşadası Kaymakamlığı
5	Tralleis Antik Kenti Gymnasium ve Hamam Yapısı Restorasyon Projesi	Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
6	Nysa Antik Kenti Kültür Turizminin Yeni Rotası Oluyor	Aydın Büyükşehir Belediyesi
7	Aydın İl Tanıtım Projesi	Aydın Valiliği
8	Magnesia Çevre Düzenlemesi Projesi	Germencik Kaymakamlığı
9	Engelsiz Tarih	Muğla Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
10	Knidos Ege (Trireme) Limanı ve Liman (Boulakrates) Çeşmesi Kültür Turizmine Kazandırma Projesi	Datça Kaymakamlığı
11	Stratonikeia ve Lagina Bölgelerinin Turizme Kazandırılması ile Turistik Cazibenin ve Turizm Ekonomisinin Canlandırılması	Yatağan Kaymakamlığı
12	Stratonikeia Tiyatrosu Düzenleme ve Cavea ile Orkestranın Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon Projesi	Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
13	Kara Trenin Çivril Kültürüne Dair Anlatacakları Var	Çivril Belediyesi
14	Dört Mevsim Kültür Rotamız Ula	Ula Kaymakamlığı

**Sıralama referans numarası baz alınarak yapılmıştır.*

2018 Yılı Kültür Turizminin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Yedek Listesi**

	Proje Adı	Başvuru Sahibi Adı
15	Koca Çukur Güzelleşiyor Turizm Gelişiyor	Pamukkale Belediyesi
16	Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası İdari Binası Restorasyonu, Dijital Desen Arşivinin Oluşturulması ve Tekstil Müzesi Projesi	Adnan Menderes Üniversitesi
17	Milas Uzunyuva Arkeopark Alanında, Sürdürülebilir Koruma ve Ziyaretçi Yönetimi	Milas Müze Müdürlüğü
18	Amos Antik Kenti Restorasyon Projesi	T.C Marmaris Ticaret Odası
19	Laodikya Geleceğimizi Aydınlatıyor	Denizli Ticaret Odası
20	Leleg Uygarlığı'nın Merkezi Pedasa'da Zamana Yolculuk: Bodrum'da Sürdürülebilir Bir Alternatif Kültür Turizm Modeli	Bodrum Ticaret Odası
21	Euromos Agorası Restorasyon ve Çevre Düzeni Projesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü
22	Gümrük Önü Hanı Turizme Açılıyor	Aydın Ticaret Odası
23	Aydın İli Tralleis Ören Yeri Çevre Düzenlemesi	Efeler Kaymakamlığı
24	Bir Şey Değişir, Her Şey Değişir	Sarayköy Kaymakamlığı
25	İyilik Kayalığı Arkeo Parkı	T.C. Marmaris Belediyesi

***Sıralama puan sırası baz alınarak yapılmıştır.*

2018 Yılı Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı Asil Listesi*

	Proje Adı	Başvuru Sahibi Adı
1	Edilgen Kooperatifçilikten Girişimci Kooperatifçiliğe	Sınırlı Sorumlu Beylerli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
2	Silaj Paketleme Projesi	Sınırlı Sorumlu Dayılar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
3	Mera Yolunda Süt Molası	Sınırlı Sorumlu Eğridere Karacaören Paşaköy Hacıköseler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
4	İşimiz Süt Gücümüz Üretici	Honaz Süt Üreticileri Birliği
5	Süt Kalitesini Artırmak için Yatırım Projesi	Sınırlı Sorumlu Yukarıseyit Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
6	Efeler Diyarı Altın Zeytin	S.S. Karacasu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
7	Üretim Verimliliği Yaklaşımıyla Ahşap Ürünlerinin Katma Değerinin Arttırılması ve Güney Ege Bölgesi Rekabetçiliğine Katkı	Sınırlı Sorumlu Uzyenger Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
8	Alandız Kestanecilik İşleme ve Paketleme Sürecinin Geliştirilmesi Projesi	S.S. Alandız Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
9	Zeytinyağı Üretim Süreçlerinde Yenileme ile Paketleme ve Markalaşma Çalışması	S.S. Gökçeören Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
10	KUŞAKK'tan Kuşağa Yaratıcı El Sanatları Projesi	Kuşadası Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi
11	Kavaklıdere Ahşap'a Değer Katıyor, Farkındalık Oluşturuyor, Yeniden Hayat Veriyor	S.S.Kavaklıdere Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
12	Hayvansal Atıkların İşlenmesi	Sınırlı Sorumlu Özdemirci Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
13	Çukur'da Süt Topluyoruz	Sınırlı Sorumlu Cankurtaran Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
14	Fethiye ve Seydikemer'de Çiğ Süt Kalitesini Artırarak Pazarlama İmkanlarının Geliştirilmesi ve Kapasite Artırımı	Fethiye Seydikemer İlçeleri Süt Üreticileri Birliği
15	S.S. Kalınkoz Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Süt Toplama, Soğutma ve Sağım Süreçlerinin Geliştirilmesi	S.S. Kalınkoz Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
16	Milas-Bodrum Sularında Likit Balık Protein Dönüşüm Tesisi Modeli ile Mavi Ekonomiye Bölgesel Katkı Sağlanması	Bodrum Milas Su Ürünleri Yetiştiricileri ve Üreticileri Birliği
17	Çiçekçiliğe Katma Değer Kazandırılması ve Pazarlama Yöntemlerinin Geliştirilmesi	S.S. Beyobası Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
18	Üreticiden Tüketiciye Hijyenik Süt	S.S. Şenkur Katrancılar Ürt. ve Paz. Koop.
19	Kesintisiz Süt Hijyeni ve Sürdürülebilir Tarımsal Kooperatifçilik	S.S. Çulhan ve Alhan Köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
20	Kaliteli Süt Üretiminde Sürdürülebilirliği Sağlamak Amacı ile Kesintisiz Güç Kaynaklı Soğutma Sistemli Süt Toplama	Çameli İlçesi Süt Üreticileri Birliği
21	Yerel Kalkınmada Kooperatiflerin Rolünü Arttırma	S.S. Söke Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

**Sıralama referans numarası baz alınarak yapılmıştır*

KALKINMA AJANSLARI ARTIK SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI KOORDİNASYONUNDA

Kalkınma Ajansları bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla kurulmuş özerk kamu kuruluşlarıdır. Asli görevleri kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini destekleyerek yerel potansiyelin ortaya çıkarılmasını teşvik etmek olan kalkınma ajansları 25 Ocak 2006 tarihli ve 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" çerçevesinde hizmet vermiştir.

2018 yılı Temmuz ayında yayınlanan kararname ile kalkınma ajansları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın yapılanması, üretimde yapısal dönüşümü hızlandırmak ve rekabeti arttırmak amacıyla tekrar tasarlanmıştır. Kaynak ve zaman tasarrufu sağlamak üzere bölgesel destekler, yatırım teşvikleri, Ar-Ge ve Ür-Ge destekleri tek bakanlık bünyesinde toplanmıştır. Örneğin, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı olarak faaliyet göstermektedir. TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) ile KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) de Bakanlığın ilgili olduğu kurumlardır. Bir başka deyişle Bakanlık, birçok destek mekanizmasının koordinatör kurumu halini almıştır. Böylelikle, araştırma ve geliştirmeden yüksek teknolojili milli ürünlere, model fabrikalardan bölgesel kalkınmaya kadar pek çok farklı alanda çalışma Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülecektir.

Hedefleri arasında kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak, Cumhurbaşkanlığınca belirlenen politikalarla uyumlu biçimde bölgesel gelişmeye ivme kazandırmak ve gelişmenin sürdürülebilirliğini temin etmek olan ajanslar da Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü kapsamında çalışmalarına Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda devam etmektedir. Ülkemizdeki yirmi beş kalkınma ajansının kendi bölgesinde gerçekleştirdiği gibi Ajansımız Güney Ege Bölgesi'nde sürekli ve dengeli kalkınmayı sağlama, bölgenin gelişmesinde öncü rol üstlenerek ulusal ve uluslararası saygınlığa sahip bir ajans olma vizyonunda çalışmalarına devam etmektedir.

geka.gov.tr

AYDIN İMALAT SANAYİ: GENEL BİR BAKIŞ

Hazırlayan: Aydın Yatırım Destek Ofisi

Aydın tarım, turizm ve enerji sektörleri yanında sanayi sektöründe de önemli bir potansiyele sahiptir. İl sanayisi yer altı ve yer üstü kaynaklarının işlenmesi, mamul ya da yarı mamul olarak iç ve dış pazara sunulması üzerine uzmanlaşmıştır. Gıda ürünleri ve içecek imalatı, madencilik ve taş ocakçılığı, gıda işleme ve tarım makineleri ve teçhizatları imalatı ilde öne çıkan sektörlerdir. İzmir, Denizli ve Manisa'dan sonra Aydın, sanayi işletmesi sayısı bakımından %8,9'luk oran ile Ege Bölgesi'nde 4. sırada yer almaktadır.[1]

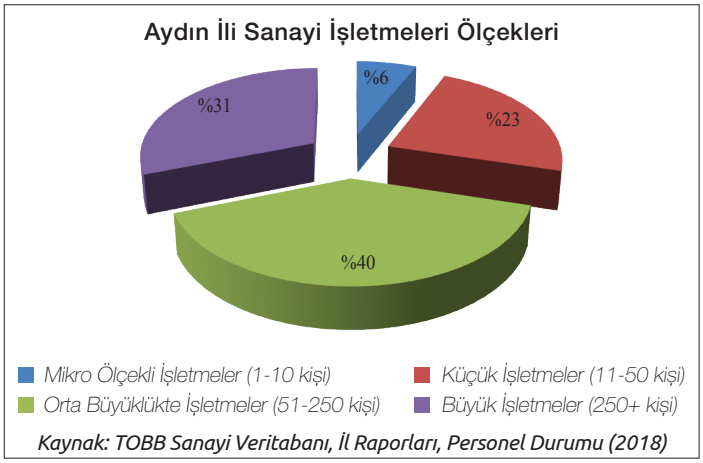

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, İl Raporları, Personel Durumu (2018)

[1] *Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2016) 81 İl Sanayi Durum Raporu*

İlde sanayi alanında çalışanların %40'ı orta büyüklükteki işletmelerde, %31'i büyük işletmelerde, %23'ü küçük işletmelerde, %6'sı ise mikro ölçekli işletmelerde çalışmaktadır.

Sanayi sektöründeki işletmelerin sahip olduğu makine, teçhizat ve üretim teknolojisi, personel sayısı ve uzmanlık alanları ve üretim potansiyelini gösteren veriler kapasite raporunda derlenmiştir. İlde kapasite raporuna sahip firma sayısı 714'tür. En çok kapasite raporuna sahip ilk üç ilçe Efeler, Nazilli ve Söke'dir. Diğer bir deyişle bu üç ilçe Aydın sanayisinin yoğunlaştığı yerlerdir. Kapasite raporuna sahip firma personelinin uzmanlık alanlarına göre dağılımını gösteren tablo aşağıda sunulmuştur.

Kapasite Raporu ve Personelin Uzmanlık Alanlarına Göre Dağılımı

İl	Kapasite Raporu	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari	Toplam Çalışan
Aydın	714	1.056	1.293	1.590	20.352	3.008	27.921

Kaynak: TOBB Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri, 2018

Türkiye'de 2018 yılında düzenlenen kapasite raporlarının yaklaşık %2,6'sı Aydın'da düzenlenmiştir. Aydın'da kayıtlı sanayi işletmelerinde çalışan kişi sayısı 27.921'dir.

Sanayide çalışanların; %36,3'ü gıda ürünleri imalatı sektöründe, %19,6'sı başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektöründe, %14,1'i ise fabrikasyon metal ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Bu üç sektör ildeki toplam sanayi sektörü istihdamının %70'ini oluşturmaktadır.

Sanayi işletmesi sayılarının sektörel dağılımı incelendiğinde işletmelerin yoğunlukla yer aldığı ilk üç sektör; gıda ürünleri imalatı (%43), başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (%11,4) ve diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatıdır (%11).

2018 yılında düzenlenen kapasite raporlarının ilgili oldukları iş kolları incelendiğinde de gıda ürünleri imalatının ağırlığı fark edilmektedir.

Kapasite Raporlarında İlk 5 Ürün

İlk 5 Ürün	Rapor Sayısı
Diğer meyveler (muz, hurma, incir, ananas, avokado, guava, mango, mangosteen, turunçgiller, üzüm, fındık ve ceviz hariç) - kurutulmuş	63
Zeytinyağı üretiminden arta kalan küspe ve katı artıklar (prina dâhil)	53
Pamuk tohumu yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	43
Pamuk (kardelenmiş veya taranmış)	39
Yalnızca zeytinden elde edilen yağlar ve fraksiyonları, ham (natürel/sızma zeytinyağlarıyla veya rafine edilmiş olanlarla harmanlananlar dâhil) (natürel/sızma zeytinyağı ve kimyasal olarak değiştirilen yağlar hariç)	32

Kaynak: TOBB Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri, 2018

İmalat sanayisinin öne çıkan özelliği, yörenin geleneksel tarım ürünleri olan zeytinin değerlendirilmesine yönelik zeytin işleme ve zeytinyağı imalat dallarında önemli bir ağırlığının olmasıdır. Bunun yanı sıra kuru meyve ve pamuk ürünleri öne çıkan diğer alanlardır.

İlin en önemli imalat sanayi alt sektörlerinden birisi metal eşya, makine-teçhizat imalat sanayiidir. Bu sektördeki işletmelerin büyük bir bölümü tarım araçları üreten, bir kısmı da ağırlıkla İzmir'deki makine imalat ve otomotiv sanayisine parça üreten yan sanayi durumundadır. Tarım sektörünün gelişmiş olduğu ilde özel bir önem taşıyan tarım iş makineleri sanayisinde; pulluk, diskaro, gübre serpme makineleri, pülverizatör gibi tarım iş makineleri yüksek kalitede üretilmektedir. Türkiye'nin en büyük dondurma makineleri, derin dondurucu ve dondurma muhafazası üreten firması da Aydın'dadır.

geka.gov.tr

Aydın'daki başlıca sanayi tesisi türleri; tekstil makinaları, zeytinyağı sıkma makinaları, derin dondurucu ve dondurma makinaları, çimento, motosiklet montajı, otomotiv yan sanayi (jant-vites kutusu dişlisi-motosiklet piston ve segmanları), sabun, hidrolik mil ve boru imalatı, kızgın yağ ve kalorifer kazanları imalatı, hidrolik iş makinaları, maden öğütme tesisleri, tarım makinaları imalatı, panel radyatör imalatı, yem, mermer işleme, iplik, dokuma ve hazır giyim sanayileridir. Ayrıca pamuk, incir, zeytin, kestane, narenciye, sebze, et ve süt ürünlerini işleyen tesisler de mevcuttur.

Girişim Sayısının En Fazla Olduğu İlk 5 Sektör

Sektörler	Girişim Sayısı
Gıda ürünlerinin imalatı	432
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	140
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	136
Fabrikasyon ve metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	128
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	65

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Girişimci Bilgi Sistemi, 2016

Aydın'daki girişim sayılarının mevcut dağılımı incelendiğinde tüm girişimlerin %32'sinin gıda ürünleri imalatına yönelik olduğu görülür. Girişim sayılarının en yüksek olduğu diğer sektörler diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (%10) ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatıdır (%10).

Aydın İli İhracatı 2013 - 2017 (1000, $)

	2013	2014	2015	2016	2017
Türkiye	151.802.637	157.610.158	132.194.403	142.529.584	156.992.940
TR 32	3.724.794	3.902.909	3.061.461	3.436.411	3.931.665
Aydın	**697.489**	**744.570**	**586.318**	**617.679**	**704.328**
Türkiye İhracatındaki Payı (%)	0,46	0,47	0,44	0,43	0,45
TR 32 İhracatındaki Payı (%)	18,73	19,08	19,15	17,97	17,91

Kaynak: TUİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2018

Aydın'ın ihracat değerleri 2013 - 2017 yılları arasında sakin bir seyir izlemiştir. İlin Türkiye ihracatındaki payı %0,40'lar civarındadır. İlin TR32 Düzey 2 Bölgesi ihracatındaki payı ise %19'lar civarındadır. Belirtilen tarihler arasında en yüksek ihracat 2014 yılında gerçekleşmiştir. 2014 yılından 2015'e geçildiğinde, ihracatta önemli bir düşüş gözlemlenmektedir. Ancak bunun sebebi, ihracatta reel bir azalış değil, 2015 yılında tüm dünyada gözlenen ihraç malı fiyatlarındaki ani ve göreli sert düşüştür.[2]

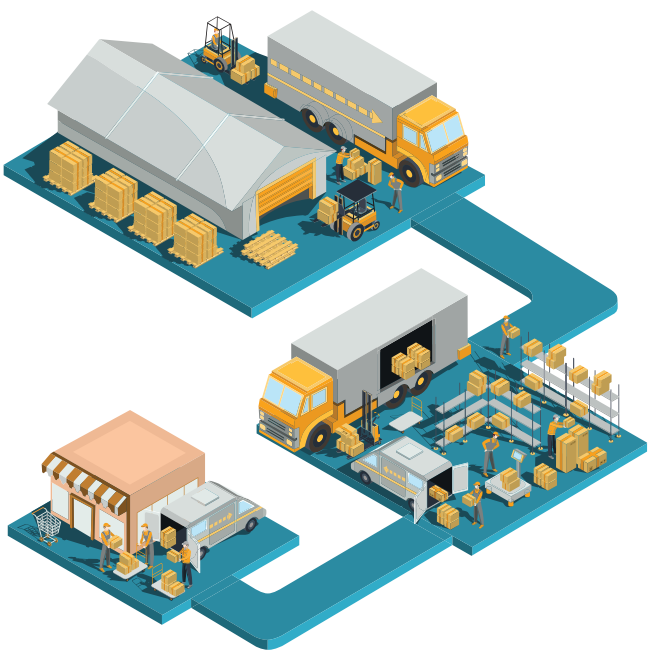

[2] *World Trade Organization, World Trade Statistical Review 2016, World Trade Organization, Cenevre, 2016, s. 16.*

Aydın'dan en fazla ihracat yapılan ülke İtalya'dır. İlin İtalya ile olan ihracat hacmi yaklaşık 70 milyon Dolar civarındadır. İtalya'yı ABD, Almanya, İspanya ve Çek Cumhuriyeti izlemektedir.

Aydın'dan En Fazla İhracat Yapılan Beş Ülke ve İhracat Değerleri ($) (2017)

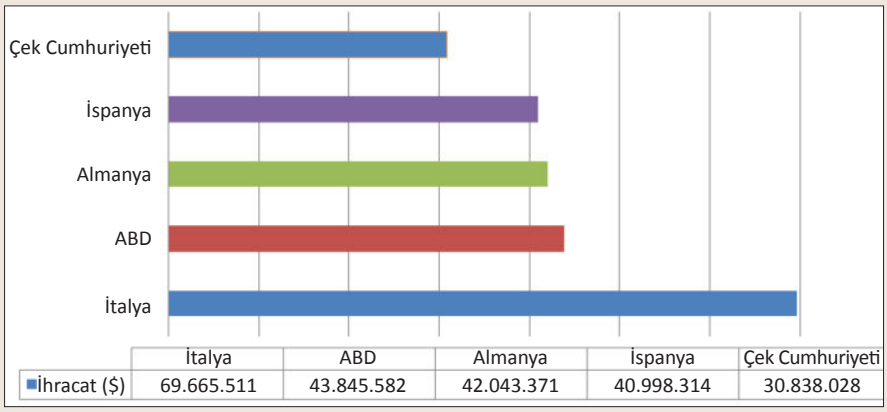

	İtalya	ABD	Almanya	İspanya	Çek Cumhuriyeti
İhracat ($)	69.665.511	43.845.582	42.043.371	40.998.314	30.838.028

Kaynak: TUİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2018

İşlenmiş sebze ve meyveler yaklaşık 156 milyon Dolar ihracat hacmi ile Aydın'ın en fazla ihraç ettiği ürün grubudur. İşlenmiş sebze ve meyveler ürün grubunu diğer genel amaçlı makineler, başka yerde sınıflandırılmamış madencilik ve taş ocakçılığı, motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları ve giyim eşyası (kürk hariç) ürün grupları takip etmektedir.

Aydın'dan İhracatı En Fazla Yapılan Beş Ürün Grubu ve İhracat Değerleri ($) (2017)

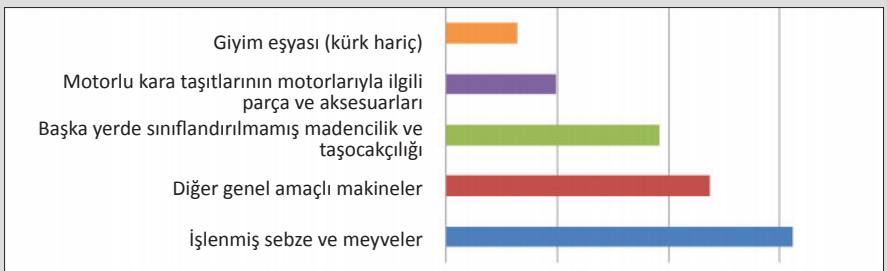

	İşlenmiş sebze ve meyveler	Diğer genel amaçlı makineler	Başka yerde sınıflandırılmamış madencilik ve taşocakçılığı	Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	Giyim eşyası (kürk hariç)
İhracat ($)	155.953.627	118.493.897	95.900.541	49.153.267	31.871.007

Kaynak: TUİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2018

Aydın İthalatı 2013 - 2017 (1000, $)

	2013	2014	2015	2016	2017
Türkiye	251.661.250	242.177.117	207.203.370	198.618.235	233.799.651
TR 32	2.606.543	2.549.886	2.187.287	2.130.788	2.576.991
Aydın	**266.884**	**244.622**	**271.462**	**271.682**	**258.221**
Türkiye İthalatındaki Payı (%)	0,11	0,1	0,13	0,14	0,11
TR 32 İthalatındaki Payı (%)	10,24	9,59	12,41	12,75	10,02

Kaynak: TUİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2018

Aydın ithalat değerleri 2013 - 2017 yılları arasında sakin bir seyir izlemiştir. 2013 yılında 267 milyon Dolar olan ithalat değeri 2016 yılında 272 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. İlin Türkiye ithalatındaki payı %0,10'larda seyretmektedir. İlin bölge ithalatındaki payı değişkenlik göstermekle birlikte en yüksek değerini %12,75 ile 2016 yılında yakalamıştır. İhracat değerlerinin yüksekliğine karşı düşük ithalat değerleri ili net ihracatçı yapmaktadır.

geka.gov.tr

Aydın'ın en fazla ithalat yaptığı ülke Çin'dir. İlin Çin ile olan ithalat hacmi yaklaşık 70 milyon Dolardır. Çin'i yaklaşık 22 milyon Dolar ithalat ile İtalya takip etmektedir. Almanya, İspanya ve Güney Kore, İtalya'dan sonra en fazla ithalat yapan ülkelerdir. İthalat ve ihracat yani dış ticaret ilişkileri incelendiğinde en yoğun ilişkinin İtalya ile kurulduğu görülmektedir.

Aydın'ın En Fazla İthalat Yaptığı Beş Ülke ve İthalat Değerleri ($) 2017

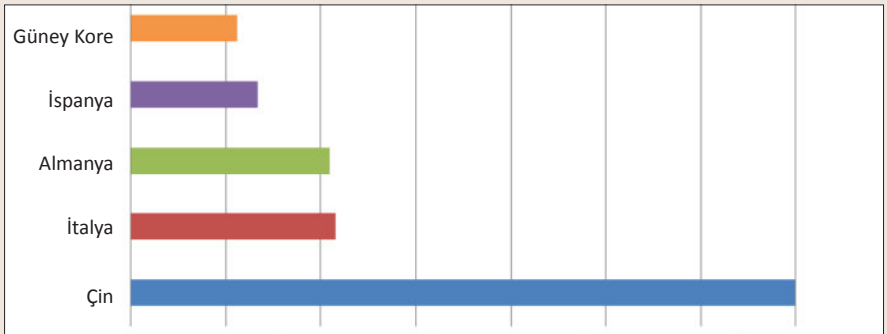

	Çin	İtalya	Almanya	İspanya	Güney Kore
İhracat ($)	69.897.013	21.500.429	20.950.869	13.360.834	11.177.926

Kaynak: TUİK Dış Ticaret İstatistikleri, 2018

ISIC sınıflandırma sistemine göre Aydın'ın 2015 yılında en fazla ithal ettiği ürün yaklaşık 25 milyon Dolar ithalat hacmi ile pompa, kompresör, musluk ve vana olmuştur. Bu ürün grubunu yaklaşık 17 milyon Dolar ithalat hacmi ile sentetik, kauçuk ve plastik hammaddeler ile demir-çelik ana sanayi ürün grupları takip etmektedir. Motosiklet ve giyim eşyası (kürk hariç) en fazla ithalatı yapılan diğer ürün gruplarıdır.

Aydın'ın En Fazla İthal Ettiği Beş Ürün Grubu ve İthalat Değerleri ($) 2017

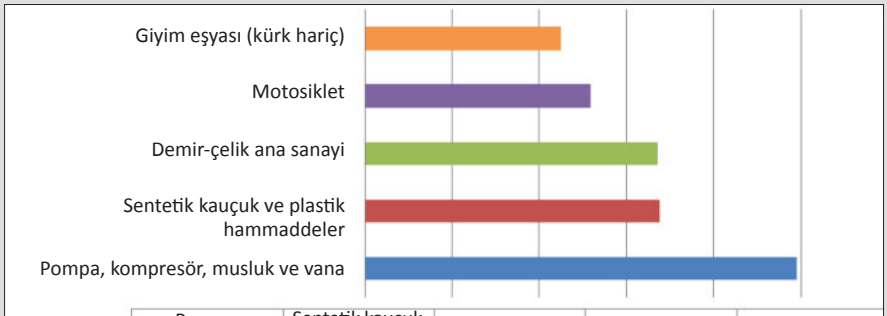

	Pompa, kompresör, musluk ve vana	Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler	Demir-çelik ana sanayi	Motosiklet	Giyim eşyası (kürk hariç)
İhracat ($)	24.746.933	16.901.361	16.803.552	12.966.475	11.255.134

Kaynak: TÜİK, Konularına Göre İstatistikler, Dış Ticaret İstatistikleri

Aydın, imalat sanayinde bir net ihracatçı olarak, ülkemiz dış ticaretinin ödemeler dengesine pozitif katkıda bulunmaktadır. Bu katkısını da genellikle işlenmiş tarım ürünlerine borçludur. Aydın'ın bu alandaki potansiyelini, kalite iyileştirme, uluslararası pazarlama ve markalaşma, küçük ve orta ölçekli işletmelerin uluslararasılaştırma çabalarıyla daha niş ve gurme ürün pazarında değerlendirmek mümkündür. Yine bölgeye özgü ürünlerin coğrafi imlerle tescili ve korunması da firmaların daha yüksek gelir gruplarına hitap eden tarımsal ürün pazarına girmelerine ve o pazarlarda tutunmalarına önemli olanak sağlayabilir. Aydın hammadde ve yatırım ürünleri ithal eden bir il konumdadır. Bu ithalat hem iç üretim hem de ihracat için gereklidir.

GÜNEY EGE'DE **KEŞFEDECEK** ÇOK ŞEY VAR

BODRUM
DİDİM
PAMUKKALE
KUŞADASI
FETHİYE
MARMARİS

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

geka.gov.tr

İTHALATA DUR DİYORUZ, İSTEDİĞİNİZ FİLTRELERİ BİZ ÜRETİYORUZ

İKİLER OTOMOTİV FİLTRE ÜSTÜBÜ DETERJAN SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
DENİZLİ

İKİLER OTOMOTİV

2014 yılında sözleşmesi imzalanarak başlanan ve 2015 yılında tamamlanan proje; büyük miktarlarda ithalatı yapılan filtrelerin yerli üretim oranını arttırmak için sanayi yatırımı yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca; öncelikle TR32 Bölgesi olmak üzere katma değeri yüksek, markalı ürünler üretmek ve sonuçta TR32 Bölgesi'nin ve ülkemizin rekabetçilik düzeyinin artmasına katkıda bulunmak da hedeflenmiştir. Toplam bütçesi 1.311.166 TL olan projenin destek tutarı ise 655.583 TL'dir.

Proje ile ulaşılması hedeflenen iki ana grup bulunmaktadır: potansiyel müşteriler ve tedarikçiler. Potansiyel müşteriler; binek, ağır vasıta ve iş makinesi araçları bakım onarım servisleri, madenciler, marin şirketleri, nakliye firmaları, filtre toptancıları, inşaat firmaları, fabrikalar, şantiyeler, yer altı ve yer üstü altyapı firmaları, elektrik üretim santralleri, enerji santralleri, petrol ve petrol türevleri üretim tesisleridir. Öte yandan tedarikçileri; kalıpçılar, metal sıvamacılar, hırdavatçılar, ambalaj malzemesi üreticileri, matbaacılar, nakliyeciler, gümrükleme şirketleri ile saç, filtre kağıdı, plastik ürün, boya malzemesi, tekstil malzemesi ve kauçuk conta tedarikçileri oluşturmaktadır.

Proje kapsamında üretim yeri altyapı ve ofisleri tadil edilmiş, makine ve donanımları tedarik edilmiş ve de deneme üretimi yapılmıştır. Ayrıca bu vesileyle personel istihdam edilmiş, insan kaynakları altyapısı kurulmuş, mesleki ve kişisel gelişim eğitimleri verilmiş, işçi ve işyeri güvenliği sağlanmıştır.

AYDIN İLİ STRATEJİK PLANLAMA VE YENİLİK MERKEZİ (AİSYEM)

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
AYDIN

Adnan Menderes Üniversitesi tarafından 2014 yılı Yenilikle Dönüşüm Mali Destek Programı kapsamında sunulan ve başarılı bulunan "Aydın İli Stratejik Planlama ve Yenilik Merkezi (AİSYEM)" projesi ile Güney Ege Bölgesi'nin yenilik ve yeniliğe dayalı girişimcilik kapasitesinin arttırılması, bölgede özel sektör-üniversite-kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ve halk arasında kalıcı, katılımcı ve gelişen bir işbirliği zemini yaratmak, elde edilen tüm bilgi ve verilerin bölgenin gelişimi için kullanılmasına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Ajansımız tarafından 720.576 TL ile %75 oranında destek verilen ve 960.768 TL toplam bütçe tutarı ile 18 ayda tamamlanan proje kapsamında, Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kampüsü içerisinde Aydın İli Stratejik Planlama ve Yenilik Merkezi binasının yapım işi tamamlanmış ve tüm tefrişat malzemeleri alınan merkez hizmete sunulmuştur. Proje ile birlikte AİSYEM bünyesinde Bilgi Bankası ve Analiz Birimi, Strateji Geliştirme Birimi, Yeni Fikirler Laboratuvarı, Fikri Mülkiyet Destek Birimi ile Projelendirme ve Kaynak Bulma Birimi kurulmuştur.

Projenin sonuçlanmasıyla birlikte kurulan birimler; mentörlük, danışmanlık, eğitim, fikir geliştirme, faydalı model/patent süreçlerinde rehberlik yapma, sektörel/kişisel analizler ve saha değerlendirmeleri yapma, yerel/bölgesel öncelikleri belirleme, plan/program/proje geliştirme, yayınlar sunma, akademik araştırmalar yapma, sektörler arası arabuluculuk yapma, sektörler arası işbirliği atölyeleri kurma, sahada modelleme çalışmaları yapma ve toplumsal yenilik çalıştayları düzenleme gibi faaliyetleri yürütme görevini gerçekleştirmektedir.

TASARIM İŞLİĞİ

ULUSLARARASI TASARIM VAKFI İSTANBUL MUĞLA

Tasarım İşliği projesiyle bölgenin ar-ge, teknoloji, tasarım, yenilik ve yeniliğe dayalı girişimcilik kapasitesinin artırılması; özel sektör, üniversite, kamu kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Proje ile özel olarak amaçlanan ise Bodrum'un Yalıkavak Mahallesi'nde bir tasarım işliği kurulması ile farklı eğitim ve/veya deneyim düzeylerinden tasarımcıların kendilerini geliştirmeleri ve fikir paylaşımında bulunmalarıdır. Ayrıca, tasarımcıların tasarımlarının yaratıcı endüstrilere entegrasyonunun sağlanması, tasarımcılar ve ilgili endüstri arasında bir köprü vazifesinin kurulması, üniversite-sivil toplum kuruluşu-sanayi işbirliği ile tasarımcıların tasarımlarının yaratıcı endüstrilere entegrasyonunun sağlanması, tasarımcıların kendilerini ve vizyonlarını geliştirmelerine yönelik yerli ve yabancı eğitmenlerin katılımı ile atölye çalışmalarının düzenlenmesi, eğitimlerin yapılması ve eşleştirme toplantılarının düzenlenmesi de amaçlar arasında yer almaktadır.

Proje faaliyetleri arasında tasarım işliği için etkinlik planlanması, atölyelerin kurulumu için makine ekipman teçhizat alımının yapılması, işliğin atölye çalışmalarının ve endüstriyle entegrasyon/eşleştirme toplantılarının düzenlenmesi bulunmaktadır. Koçluk desteği ile işliğin bölgesel, ulusal ve uluslararası tanıtımının yapılması da bir diğer faaliyettir. Projeye sağlanan destek tutarı 518.726 TL iken toplam bütçesi 691.635 TL'dir.

Proje kapsamında; seramik, cam, mutfak sanatları ve takı-deri-keçe olmak üzere 4 adet atölye kurulmuştur. Atölyelerin tam donanımlı olması için makine ekipman teçhizat alımı yapılmıştır. Çeşitli tasarım dalları üzerine 5 atölye çalışması düzenlenmiş olup bunların neticesinde tasarımların prototipleri oluşturulacaktır. Ayrıca "Tasarım İşliği"nin kendisinin, düzenlenen etkinliklerin ve atölye çalışmaları ile tasarımcıların işlikteki bireysel çalışmaları sonucunda ortaya çıkan tasarımlarının tanıtımı için kitapçıklar hazırlanmıştır. Tasarımcıların tasarımlarından ekonomik fayda edinebilmesi ve yaratıcı endüstrilerin temsilcilerinin ürünlerine tasarım ve yenilik ile katma değer eklemesi için eşleştirme toplantıları düzenlenip iş bağlantıları oluşturulmuştur.

TARİHİ KUŞADASI EVLERİ TURİZME KAZANDIRILDI

Kuşadası Belediyesi tarafından 2015 yılı Alternatif Turizm Mali Destek Programı kapsamında Ajansımıza sunulan "Tarihi Kuşadası Limanı ve Kültürel Rotalar Projesi" başarılı bulunarak destek almaya hak kazandı. Proje kapsamında Anıtlar Kurulundan onaylı iki tarihi Kuşadası evi, "Ege Mutfağı Evi" ve "Türk Kahvesi Evi" adlarıyla restore edildi.

Kuşadası'nda iki tarihi yapının turizme kazandırılması, yöresel ürünlerin, tarihi ve kültürel değerlerin turizme entegre edilmesi yoluyla Kuşadası genelinde çeşitli kültürel rotaların oluşturulması hedefiyle hazırlanan projeye Ajansımız tarafından yaklaşık 550 bin TL destek verildi. Ege Mutfağı Evi'nin ve Türk Kahvesi Evi'nin açılışı 7 Eylül 2018 tarihinde gerçekleştirildi. Açılış öncesinde Tarihi Kuşadası Limanı ve Kültürel Rotalar Projesi çerçevesinde oluşturulan 'Tarih ve Kültür' rotasının ilk etabında yer alan Kaleiçi'ne bir gezi düzenlendi.

Açılışa Aydın Valisi Yavuz Selim Köşger, Kuşadası Kaymakamı Muammer Aksoy, Kuşadası Belediye Başkanı Özer Kayalı, Ajansımız Genel Sekreter V. Özgür Akdoğan, Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürü Murat Yılmaz ile çok sayıda Kuşadalı vatandaş katıldı.

Açılışta konuşan Başkan Kayalı, GEKA'dan alınan destekle yaşama geçirilen Tarihi Kuşadası Limanı ve Kültürel Rotalar Projesi'nin 4 yıldır sürdürülen tarihi dokuyu koruma çalışmalarının önemli bir parçası olduğunu belirterek projenin yaşama geçirilmesine katkı sunan başta Ajansımız, ÇEKÜL (Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma) Vakfı ve EKODOSD (Ekosistemi Koruma ve Doğa Sevenler Derneği) olmak üzere tüm kişi ve kurumlara teşekkür etti.

Aydın Valisi Köşger ise, Tarihi Kuşadası Limanı ve Kültürel Rotalar Projesi'nin Aydın ve Kuşadası'nda turizmin gelişimine katkı sağlayacak önemli bir proje olduğuna dikkat çekerek "Aydın tarım, kültür ve turizm alanında muazzam potansiyele sahip bir kent. Atılacak adımlarla bu potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. Gastronomi, turizmin önemli bir parçasını teşkil ediyor. Ege Mutfağı ise çok özgün bir gastronomik değer. Bu nedenle bugün açılan mekanların

çok önemli olduğunu düşünüyor, kentimize hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

Projenin planlanması, tasarım ilkelerinin oluşturulması ve yürütülmesi aşamalarına ÇEKÜL Vakfı ile EKODOSD'un destek verdiği proje kapsamında Kuşadası'nın kültürel mirası ve doğal varlıklarının kent merkezinde Tarihi Kuşadası Limanı'ndan başlayarak ilçe bütününde değerlendirilmesi için bir araç olarak rota planlama süreci yürütüldü.

Kuşadası'nın köyleri ve tarihi değerlerinin esas odaklar olarak ele alınacağı rota çalışmaları sonucunda; "Tarih ve Kültür" ile "Doğa ve Kültür" ana başlıkları altında 7 rota oluşturuldu. Tarih ve Kültür Rotası'nın 1'inci etabında Kaleiçi, 2'nci etabında ise Pygela bulunuyor. Doğa ve Kültür Rotası'nın 1'inci etabında Değirmendere Efes Su Yolu, 2'nci Etabında Kirazlı Yolu, 3'üncü etabında Yayla-Tüllüşah Vadisi, 4'üncü etabında Kadıkalesi, 5'inci etabında ise Zeus Yolu bulunuyor. Proje kapsamında ayrıca "Kuşadası Tarih, Kültür ve Doğa Rotaları" başlığıyla bir kitap ve her bir rotanın ayrı ayrı ele alındığı broşürler bastırılarak dağıtımı yapıldı.

Kaynakça

Fotoğraflar için Aydın Valiliği ve Kuşadası Belediyesi'ne teşekkür ederiz.

GÜNEY EGE'NİN BAŞARILI PROJELERİ TANITILIYOR

2015 yılında Ajansımız Alternatif Turizm Altyapısı Mali Destek Programı kapsamında; Çameli Kaymakamlığı ve Çameli Belediyesi tarafından yürütülen "Çameli Spor, Macera ve Doğa Turizmi Altyapı Geliştirme Projesi" ve Dalyan Turizm, Kültür ve Çevre Koruma Derneğince yürütülen "Köyceğiz-Ortaca-Dalaman Yürüyüş ve Bisiklet Yolları - The ECO Trail" projelerine verilen desteklerle, alternatif turizm alanında başarılı çalışmalara imza atılmıştır.

Projeler kapsamında; Çameli'de dağ bisikleti tur ve maraton yarış rotaları ile trekking rotaları belirlenirken, 1.380 kilometre uzunluğunda dağ bisikleti ve yürüyüş rotalarının da işaretlendirme ve levhalandırma çalışmaları gerçekleştirilmiş, GPS kayıtları alınmıştır. Ayrıca spor, macera ve doğa tutkunu ziyaretçilere konforlu ve doğayla iç içe bir konaklama imkanı sağlamak için de Çameli Taş Konakları hizmete sunulmuştur.

Köyceğiz, Ortaca ve Dalaman ilçelerinde de Karya ve Likya yollarını birbirine bağlayacak şekilde doğa yürüyüşü ve bisiklet turizmi altyapısı çalışmalarına destekler verilmiştir.

Böylelikle Denizli'nin Çameli ilçesinden Muğla'nın Ortaca ilçesi Dalyan Mahallesi'ne kadar uzanan uluslararası standartlarda ve doğayla iç içe bisiklet ve doğa yürüyüş yolları, bir taraftan macera ve doğaseverlerin her geçen gün daha da ilgi odağı haline gelirken, diğer taraftan da uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapıyor.

Bu projelerin tanıtılması amacıyla başvuru sahibi paydaşlar tarafından 5 Ağustos 2018 tarihinde 1. Uluslararası Çameli Dağ Bisikleti Maraton Şampiyonası etkinliği düzenlenmiştir. Etkinlik Ajansımızın üç başarılı projesini kapsadığı için Ajansımız da etkinliğin görüntülerinin çekimiyle projelerin tanıtımı çalışmasına katkı sağlamıştır.

Etkinlik sırasında ve sonrasında proje uygulama alanında tanıtım filmi çekimi gerçekleştirilmiş ve bölgenin tanıtılması için kullanılmaya başlanmıştır.

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE TEMİZ ÜRETİM REHBERİ DENİZLİ'DE TANITILDI

Türkiye'de su yönetimiyle ilgili yöntem ve yaklaşımların iyileştirilmesi amacıyla 2017 yılında başlatılan ve özel sektör, kamu, sivil toplum dahil tüm paydaşların havzadaki su kaynaklarının korunmasıyla ilgili ortak bir vizyon doğrultusunda çalışmasını hedefleyen H&M Grup ve WWF Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) ortaklığında "Tekstil Sektöründe Temiz Üretim Rehberi" hazırlandı.

Çalışmanın, tekstil şirketlerinin planlamadan uygulamaya, her aşamada faydalanabileceği pratik bilgiler sunduğu; H&M Grup'un Türkiye'deki uygulamalarından ve dünyadan örnekler de içerdiği belirtildi. Aynı zamanda, temiz üretim çalışmaları ve yatırımları, sanayi bölgeleri, ar-ge ve girişimcilik uygulamalarıyla ilgili Türkiye'de mevcut teşvikler, destek ve krediler hakkında bilgi veren rehberin, tekstil sektörünün teknik destek alabileceği kurum ve kuruluşlar konusunda da yardımcı olmayı amaçladığı ifade edildi.

Tanıtım toplantısı esnasında söz alan H&M'in Bölge Sürdürülebilirlik Müdürü Julia Bakutis, şirketin kaynak verimliliği ve temiz üretim programları çerçevesindeki çalışmalarının, tedarik zincirinde yer alan iş ortaklarının su tüketimini azaltmalarına yardımcı olmaya devam ettiğini belirtti ve konuşmasında "2017 yılında, su tüketimini küresel ölçekte 7,82 milyon m^3 azaltan H&M Grup "temiz üretim" programıyla, Bangladeş, Çin, Endonezya, Hindistan ve Türkiye'deki 270 üretim biriminde 2.636 çalışanı eğitti. Büyük Menderes Havzası'nda da ortaklarımızı su koruma stratejimize katkıda bulunmaya teşvik ediyoruz. WWF-Türkiye ile işbirliğimizin, temiz üretime yönelik değişim sürecini kolaylaştırıcı etki yaratacağına inanıyoruz. Rehberin, bu değişim sürecini bizimle birlikte yaşamak isteyen tekstil şirketleri için faydalı olmasını diliyor ve hepinizi bu anlamlı yolculukta yanımıza bekliyoruz" ifadesine yer verdi.

Büyük Menderes Havzası'nda, tekstil sektöründe temiz üretime geçiş ile diğer sektörler, havzalar ve dünya için örnek olabilecek bir hareket başlattıklarını vurgulayan WWF-Türkiye Genel Müdürü Aslı Pasinli de Büyük Menderes'in, 104 ülkede faaliyet gösteren WWF'nin Su Koruyuculuğu Programı'nın 15 öncelikli akarsu havzası arasında uygulamanın başlatıldığı 6 alandan biri olduğunu hatırlattı ve sözlerine devam etti: "WWF-Türkiye olarak, temiz üretim yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi için teknik ve mali işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesini amaçlıyoruz. Tekstil sektörü boya ve apre işlemlerindeki yüksek kullanım nedeniyle ciddi bir su riskiyle karşı karşıya. Havzadaki su kaynaklarının azalmasıyla birlikte, suya yönelik talebin artması, sektörler ve firmalar arasındaki rekabetin de büyümesine yol açacaktır. Böyle bir rehberi kullanıma sunarak, tekstil sektöründe temiz üretim uygulamalarıyla su yönetiminde sürdürülebilirliğin hayata geçirilmesine katkıda bulunmak istiyoruz."

Ajansımız Genel Sekreter Vekili Özgür Akdoğan ise kurumumuzun kurulduğu günden bu yana sürdürülebilir çevre için çalışmakta olduğunu belirtti ve konuşmasında "Ülkemizin en verimli havzalarından birisi olan Büyük Menderes Havzası'nın büyük bir kısmına ev sahipliği yapan bölgemizde, tüm paydaşların ortak hareket etmesiyle gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmamız gerektiğini düşünüyoruz. Sanayi, tarım ve suyun kullanıldığı tüm alanlarda çevre bilincinin yerleştirilmesi ile su ve enerjinin verimli kullanılması uygulamalarının yaygınlaştırılması sürdürülebilir çevre için gerçekleştirilen çalışmaların temel adımlarıdır. Çevre bilincinin güçlenerek kaynakların verimli kullanımının yaygınlaşması en büyük temennimizdir" ifadelerine yer verdi.

Toplantıya iştirak eden Denizli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Selim Kasapoğlu da hazırlanan rehberin tekstil firmalarının temiz üretim faaliyetlerini kolaylaştırması ve onlara çeşitli örneklerle yol göstermesi açısından önemine dikkat çekti. Ayrıca temiz üretim uygulamalarının yaygınlaşmasını temenni etti.

25 Eylül 2018'de ise Denizli Organize Sanayi Bölgesi'nde "Tekstil Sektöründe Sürdürülebilirlik ve Temiz Enerji Eğitimi" organize edilerek katılımcılara yenilenebilir enerji, tekstil sektöründe enerji tüketimi ve enerji verimliliği, sektör spesifik enerji verimliliği fırsatları ve önlemleri ile rehber hakkında bilgi verildi.

Mayıs ayında WWF-Türkiye ve GEKA işbirliğinde "Tekstil Sektöründe Temiz Üretimin Yaygınlaştırılması" faaliyetinin tanıtılması amacıyla "Temiz Üretim Hareketi Basın Toplantısı" gerçekleştirilmişti. Temiz üretim faaliyetleri, üretimde daha az su ve kimyasal kullanılması, enerji verimliliği ve oluşan katı atık ile atık su miktarının azaltılması gibi unsurları içeren, ekonomik faydalar sağlayan uygulamalardan oluşmaktadır. "Tekstil Sektöründe Temiz Üretimin Yaygınlaştırılması" kapsamında küresel ve yerel tekstil markaları, sanayi odası ve organize sanayi bölgeleri işbirliğiyle eğitim çalışmaları yapılması, temiz üretim rehberi yayımlanması ve fizibilite çalışmaları hazırlanması planlanmaktadır.

AYDIN DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ ÖNCÜLÜĞÜNDE BESİCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ

AYDIN DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ
AYDIN

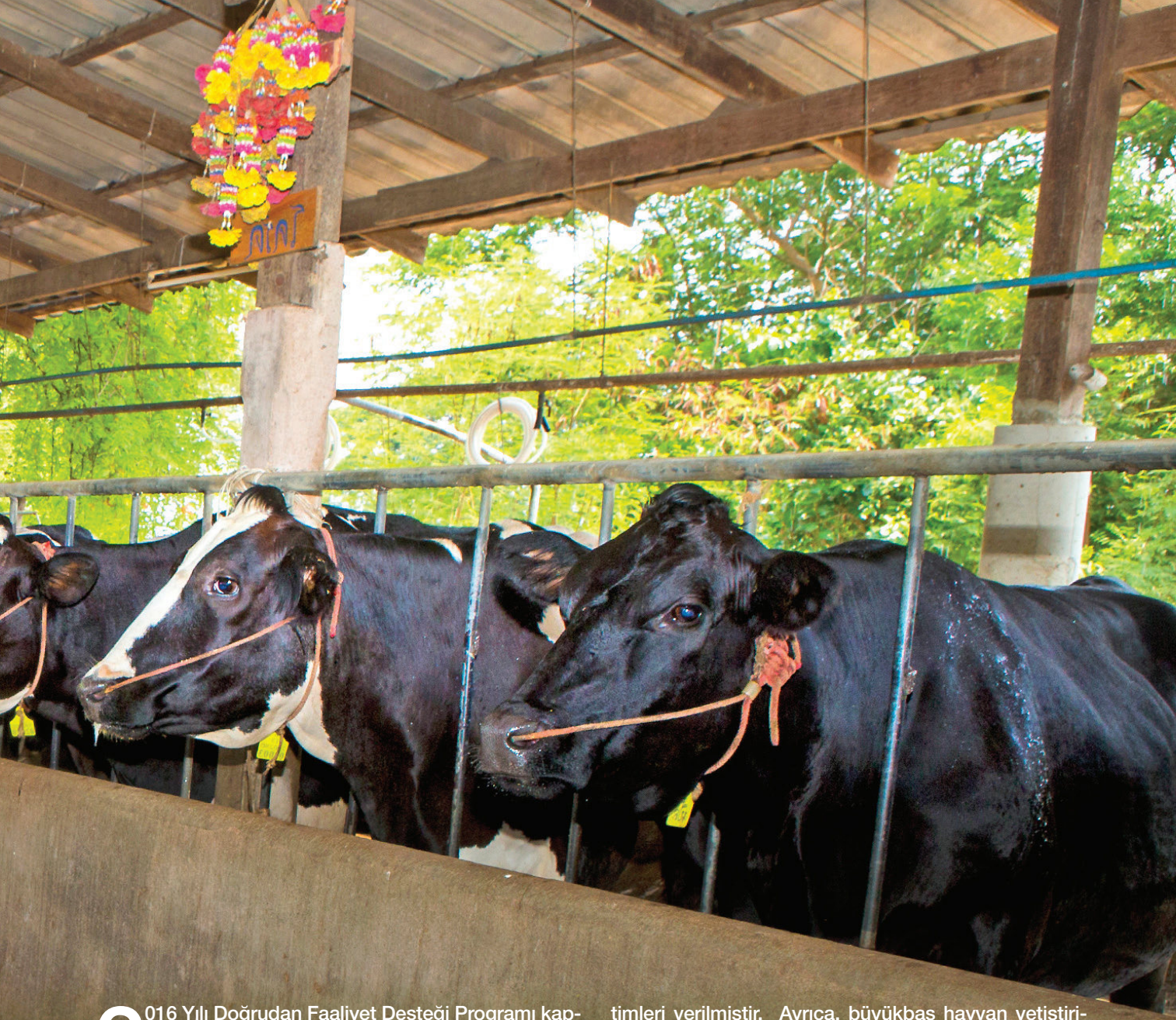

2016 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında Ajansımızca desteklenen “Aydın Damızlık Sığır Yetiştiricileri Öncülüğünde Besiciliğin Geliştirilmesi” projesi Aydın Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından yürütülmüştür. Proje ile Aydın’da besicilik potansiyelinin ortaya çıkarılması ve besi faaliyetlerinin artırılması hususunda farkındalık yaratılması, büyükbaş hayvan yetiştiricilerinin bakım besleme konusunda bilinçlendirilmesi ve besiciliğin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

2016 yılı Kasım ayında başlayan proje 2017 yılı Şubat ayında sona ermiştir. Proje sonucunda, Aydın’ın hayvancılık işletme sayılarına göre belirlenen altı ilçesinde besicilik faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve besi sığırı bakım besleme kalitesinin artırılması için yetiştirici eğitimleri verilmiştir. Ayrıca, büyükbaş hayvan yetiştiricilerine bakım besleme konularında eğitim verilerek, sektörel bilgi ve becerilerinin artması sağlanmıştır.

Proje kapsamında gerçekleştirilen bir diğer faaliyet de bir çalıştay organize edilmesidir. “Aydın İli Büyükbaş Besicilik Çalıştayı”na büyükbaş hayvancılık sektörü temsilcileri, yetiştiriciler, hayvancılık sektörü profesyonelleri, sivil toplum kuruluşları ile hayvancılık örgütleri temsilcileri katılım sağlamıştır. Çalıştayda ilin büyükbaş besicilik faaliyetlerinin mevcut durumu ele alınarak besicilik faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılacaklar üzerine görüşülmüştür. Proje neticesinde hazırlanan araştırma raporu kamuoyu, potansiyel yatırımcılar, sektör temsilcileri ve yerel yönetimler ile paylaşılmıştır.

KÜMELENMEYE İLK ADIM: DENİZLİ TEKSTİL SEKTÖRÜ ANALİZİ

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ (MÜSİAD) DENİZLİ ŞUBESİ DENİZLİ

Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında 2015 yılında MÜSİAD Denizli Şubesi tarafından Ajansımıza "Kümelenmeye İlk Adım: Denizli Tekstil Sektörü Analizi" projesi sunulmuş ve destek almaya hak kazanmıştır. Toplam 99.500 TL bütçeli proje kapsamında yapılan harcamaların toplamı 99.486 TL olarak gerçekleşmiştir.

Proje ile Denizli'de öne çıkan tekstil sektörünün kümelenmesine yönelik çalışmalar vesilesiyle bölgenin kalkınmasında etkili olacak büyük hacimli yatırım kararlarının hızlandırılmasına katkı sağlanması planlanmıştır. Bunun yanı sıra bölgenin rekabet unsurlarından biri olan tekstil sektörüne yönelik GZFT analizi gerçekleştirilerek tehdit ve risklere yönelik tedbirlerin alınmasına ve fırsatların değerlendirilmesine katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Ayrıca, Denizli tekstil sektörünün pazarlama, dış ticaret, tanıtım, ar-ge ve inovasyon alanlarında gelişmesine aracı olunarak bölgesel kalkınmaya fayda sağlanması amaçlanmıştır.

Proje kapsamında tekstil işletmeleri ve sektörün diğer paydaşları ile çalıştaylar organize edilmiş, düzenlenen GZFT analizleri ile yol haritası belirlenmiştir. Projenin sonunda 211 sayfalık "Denizli Ev Tekstil Sektörü Analiz Raporu" hazırlanmış ve sektörün hizmetine sunulmuştur.

MUĞLA İLİ İMALAT SANAYİ ENVANTERİ

MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI (MUTSO)
MUĞLA

2015 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında Ajansımızca desteklenen ve Muğla Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yürütülen, "Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri" projesiyle Muğla'nın imalat sanayisinin mevcut potansiyelini ortaya koymak ve geleceğe yönelik önceliklerin ve amaçların belirlenmesi ile Muğla sanayisinin gelişmesine katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Proje kapsamında, MUTSO ve proje iştirakçileri olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Muğla İl Müdürlüğü, Milas Ticaret ve Sanayi Odası, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Bodrum Ticaret Odası ile Marmaris Ticaret Odası anket sürecine dâhil olarak çalışmalara katkı sağlamıştır.

2016 yılı Ocak ayında başlayan proje, aynı yılın Nisan ayında tamamlanmıştır. Proje kapsamında, Muğla imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler tespit edilerek Muğla'daki imalat sanayi işletmeleri hakkında bilgilerin bulunduğu bir envanter oluşturulmuştur. Firmaların genel bilgilerinin, istihdamlarının, üretim kapasitelerinin, pazar durumlarının ve gelecekle ilgili yaklaşımlarının derlendiği kitap sektöre ve diğer yararlanıcılara sunulmuştur.

GÜNEY EGE BÖLGESİ TURİZM ENVANTERİ VE TURİZM GELİŞİM STRATEJİLERİ ÇALIŞMALARI

TR32 Bölgesi'nde turizm sektörünün bütüncül bir bakış açısı ile ele alınması ve Bölge'nin turizm merkezlerinin kendine has dokusu ve özellikleri ile değerlendirilmesi için bir yol haritası hazırlatılması kararı alınmıştır. Çalışmada bölgedeki tüm ilçelerin ziyaret edilerek geniş kapsamlı bir turizm envanteri oluşturulmasına ve bu envanterde yer alan öğelerden turizm alanında öne çıkanlarının ilçe turizm raporlarında ele alınmasına karar verilmiştir. Bu envanter ve raporlar sayesinde bölgedeki turizm öğelerinin haritalandırılması, yeni destinasyonların oluşturulması, gelecek çalışmalara altlık oluşturulması planlanmaktadır. Ayrıca alternatif turizm alanlarında potansiyel taşıyan alanların da tespiti yapılarak turizmin dört mevsime yayılmasına katkı sağlanması beklenmektedir.

Bu kapsamda adı geçen çalışmaya; 2018 yılı Ocak ayında Aydın ilçelerinin turizm odaklı incelenmesi ile başlanmıştır. Aydın ilçeleri ile ilgili çalışma tamamlandıktan sonra Denizli ilçelerinin ziyaretlerine başlanmıştır. Tüm Aydın ve Denizli ilçelerinde belirlenen turizm öğeleri ziyaret edilmiş, fotoğraflanmış, bilgi toplanmıştır. Turizm öğelerinin alt ve üst yapı ihtiyaçları, daha fazla turist çekmesinin önündeki engeller, cazibe merkezi haline gelmesi için yapılması gerekenler belirlenmiştir. Ziyaretler sonucunda Aydın ve Denizli'nin tüm ilçelerinin turizm raporları oluşturulmuş ve web tabanlı öğe haritası tamamlanmıştır. Aydın ve Denizli ilçeleri için hazırlanan raporlarda; öne çıkan her turizm öğesinin fotoğrafları ve bilgileri ile birlikte turizm odaklı gelişme stratejileri de yer almaktadır.

Çalışma, 2018 yılında Muğla ilçelerinin bu kapsamda incelenmesi ve raporlanmasıyla tamamlanacaktır. Çalışmanın tamamlanmasının ardından basıma hazır hale getirilerek paydaşların kullanımına sunulması ve gelecek dönem turizm planlamaları için önemli bir altyapı sağlaması amaçlanmaktadır.

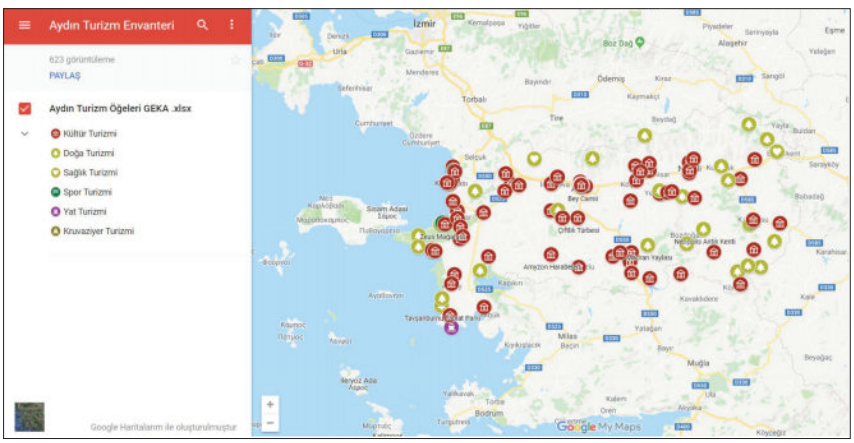

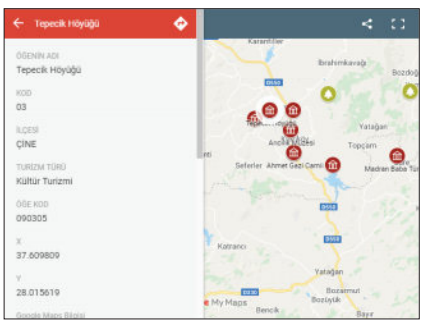

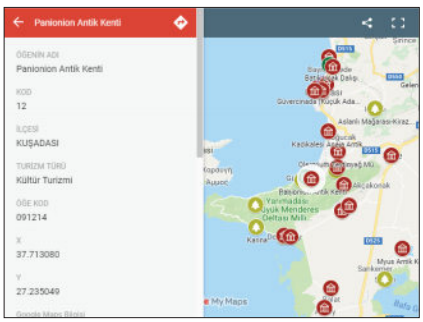

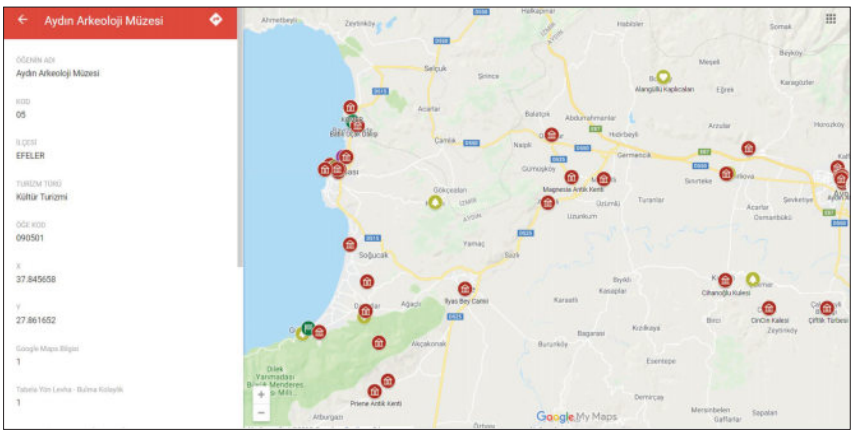

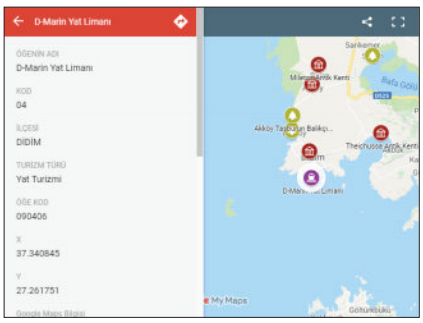

geka.gov.tr

DİNAMİK ENERJİSİYLE YÜKSELEN İLÇE: MERKEZEFENDİ

Hazırlayan: Denizli Yatırım Destek Ofisi

Merkezefendi'de dolaşırken, bir yandan kentin ekonomik faaliyetlerine, modern yaşamına, günlük koşturmacalara tanık olabildiğiniz gibi doğal, tarihi ve kültürel güzellikler ile de buluşabilir, tarih kokan alanların yaşanmışlıklarını hissedebilir; tarihi Kaleiçi çarşısından yükselen bakırcılık seslerini, baharatların kokusunu; Ornaz Vadisi'ndeki kuşların cıvıltılarını yaşayabilir ve ilçenin farklı izlerini takip edebilirsiniz.

Merkezefendi ilçesi, Pamukkale ilçesi ile birlikte 12 Kasım 2012'de TBMM'de kabul edilen 6360 sayılı kanun ile ilçe olmuştur. Toplam 50 mahalle, merkezdeki 42 mahalle, 2 belde ve 6 köyün ilçeye mahalle olarak bağlanmasıyla oluşmuştur. Yüzölçümü yaklaşık 28.242 hektar olan ilçe, Denizli'nin en kalabalık ikinci ilçesidir.

İlçede ticaret, sanayi ve tarım birbirine entegre olmuş, gerek sulu tarımda gerekse ticaret ve sanayide büyük gelişmeler sağlanmıştır. Merkezefendi'nin ekonomisi ticarete ve sanayiye dayalı olup ilçe; tekstil, turizm ve mermer başta olmak üzere dünya ile rekabet edebilir hale gelen, dışa açık ve ihracata dayalı sanayileşmesiyle çeşitli sektörlerde ön sıralarda gelmektedir. Bakır tel, elektrolitik bakır mamulleri, haddecilik, tekstil vb. sektörlerde Merkezefendi ilçesinde faaliyet gösteren şirketler, "Türkiye'nin en büyük 1.000 sanayi kuruluşu" çalışmalarında Denizli'yi temsil etmektedir.

➤ İlçeye İsmini Veren Alim: Merkez Efendi Hazretleri

Denizli'de doğan Merkez Efendi, Osmanlı Devleti zamanında İstanbul'da yetişmiş en önemli alim ve hekimlerdendir. Ayrıca, Şeyhülislam Ebüssü'd Efendi'nin hürmet ve muhabbetini kazanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman, yaptırdığı tekkelerden birinde ona talebe yetiştirme imkânı sunmuştur. Tıp bilgisi kuvvetli olan Merkez Efendi, Manisa'da bulunduğu sırada 40 çeşit baharattan meydana gelen bir macun yapmış, hastalar da bu macunu yiyerek şifa bulmuştur. Mesir Macunu adıyla meşhur olan bu macun bugün de yapılmakta ve tüm ülkede bu isimle tanınmaktadır.

➤ Tarihi ve Kültürel Değerleri

İlçede; Servergazi Türbesi, Osman Bey Konağı, Merzeci Değirmeni, Üzerlik Tren İstasyonu, Üzüm Dedesi Türbesi, Şeyh Mehmet Şirvani Türbesi, Vakıflar Hamamı, Konyalıoğlu Evi, Kaleiçi Çarşısı, Gazi İlkokulu, Bereketler Sarnıcı, İlbade Mezarlığı, Arasta Camii ve Unpazarı Camii, Değirmenönü Un Fabrikası ve Hanı, Külahçıoğlu Un Fabrikası, Kadılar Mezarlığı, Öküzbattı Mescidi, Mehmet Gazi Türbesi gibi pek çok eser ve mekân, turizm ziyaretlerine açık olarak yer alan turizm potansiyeli yüksek önemli tarihi eserler ve mimari yapılardır. Bu tarihi yerleşimlerin yanı sıra Atatürk ve Etnografya Müzesi, Kasap Saraçoğu Evi, Hüdayi Oral Evi, Tefik Külahçıoğlu Evi, İbrahim Çallı Evi, Hüseyin Yarenli Evi, Kurşunluoğlu Evi, Süleyman Gürsoy Evi, Huriye Balcı Evi, Enver Özsoy Evi ve Mehmet Gürbüz Evi gibi pek çok nadide sivil mimarlık örnekleri de Merkezefendi sınırları içerisinde ziyaretçilerini beklemektedir.

Kumkısık Höyüğü, Şemikler Tümülüsü, Saruhan Köyü, Hacıeyüplü Höyüğü ve Roma Dönemi Arkeolojik Yerleşimi, Açıkhava Tapınma Alanı (Şirinköy), Nekropol ve Yerleşim Alanı ve Hüseyince Tepe Höyüğü, Merkezefendi'de yer alan I. ve III. derece arkeolojik sit alanlarıdır.

➤ Türkiye'nin Efes'ten Sonra 2. Büyük Antik Kenti: Laodikeia

İlçe sınırlarında yer alan, MÖ 3000 yıllarına uzanan, dünyanın en önemli tarihi yapılarından biri olan Laodikeia Antik Kenti, UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer almaktadır. Antik kent Pamukkale'ye 12 km, şehir merkezine 6 km mesafededir. Lykos (Çürüksu) Vadisi'nin en önemli ve büyük antik kenti olan Laodikeia, dönemin moda ve tekstil merkezi

olup Trimita adıyla bilinen tuniklerin dokunduğu yerdir ve bu sebeple "Trimitaria" olarak da anılmıştır. İncil'de yer alan yedi ünlü kiliseden biri olduğu için önemli bir inanç turizmi merkezi olma potansiyelini taşımaktadır.

➤ Mutlaka Ziyaret Edilmesi Gereken Anıt Eser: Atatürk ve Etnografya Müzesi

Merkezefendi ilçesinin Saraylar Mahallesi'nde bulunan, alt katında etnografik eserlerin, üst katında Atatürk'e ait eserlerin sergilendiği, diğer odaların ise geleneksel Denizli Evi olarak düzenlendiği müze, 19. yüzyıl sonlarında inşa edilmiş olup yapı olarak Osmanlı Dönemi mimari özelliklerini taşımaktadır. 4 Şubat 1931'de Atatürk'ün konakladığı, 1950'li yıllardan sonra bir süre Verem Savaş Dispanseri olarak hizmet veren, 1984 yılında müze haline getirilen yapı 1977 yılında da Kültür Bakanlığı tarafından anıt eser olarak tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

➤ Tarihi Bir Değer: Gazi İlkokulu

İlçede Sırakapılar Mahallesi'nde bulunan ilkokul, Atatürk'ün eğitim seferberliği sırasında Anadolu'da yapılan Cumhuriyet Dönemi neoklasik tarzdaki okul binalarından olup Mimar Kemalettin Bey tarafından iki katlı bir proje olarak yaptırılmıştır. Günümüzde de aynı işleviyle kullanılmakta olan bu tarihi bina, kent merkezindeki bir çok noktaya da yürüyüş mesafesindedir.

➤ Bereketler Sarnıcı

Bir Osmanlı Dönemi mimari eseri olarak, moloz taş ve devşirme malzemeden inşa edilmiş Bereketler Sarnıcı kare planlıdır. Sarnıcın, mermer kitabesinde Hicri 1318 tarihi bulunmakta olup yüksekliği 2 metre ve ebatları 4x4 metredir.

➤ Tarihi ve Kültürel Bir Değer: İlbade Mezarlığı

Denizli'nin fethinden itibaren kullanılmaya başlanılan, 14. yüzyıl seyyahlarından İbn-i Batuta'nın eserinde bahsedilen, Ege Bölgesi'nin en büyük ve en eski mezarlığıdır. İçinde barındırdığı kültürel, tarihi değerlerden dolayı da Denizli'nin tarihi ve kültürel benliği açısından önemli bir yeri bulunmaktadır.

➤ Geçmişten Günümüze Ulaşan Alışveriş Merkezi: Kaleiçi Çarşısı

Denizli'nin kent merkezinde yer alan, kent ticaretinin tarihi bir yansıması olan, 8 yüzyılı aşkın bir geçmişi olan Kaleiçi Çarşısı, en eski çarşı ünvanına da sahiptir. Selçuklular Dönemi'nden başlayarak sırasıyla Ladik Beyliği, Germiyan Beyliği, İnançoğulları Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğu döneminde kullanılan çarşı, günümüzde de önemli bir alışveriş ve turizm merkezidir. Kaleiçi Çarşısı'ndaki dükkânlarda tekstil ve dokuma ürünleri başta olmak üzere bakırcılık, kuyumculuk, demircilik gibi geleneksel el sanatları ürünlerini bulmanız mümkündür.

➤ Germiyanoğulları Tarihi Vakıflar Hamamı

Türk hamamı mimarisi geleneğiyle yapılan, Selçuklular Dönemi'nde Denizli'ye kazandırılan eserlerden biri olan yapı, Bayramyeri Meydanı'nda Atatürk ve Etnoğrafya Müzesi'nin hemen yanında yer almaktadır. Kadın ve erkeklerin farklı kullanım alanları olan hamamın her iki bölümünde de soğukluk, sıcaklık ve ılıklık adlı üç bölüm bulunur. 19. yüzyıldaki depremden sonra soğukluk kısmı yıkılan ve orijinal haline uygun restore edilen hamam, günümüzde de halen hamam olarak ziyaretçilerine hizmet vermektedir.

➤ Üzüm Dedesi Türbesi

Osmanlı Dönemi eseri olan türbe yuvarlak kemerli pencereleri, yarım küre şeklindeki kubbesi ile dikkat çekicidir. İyi durumda olan türbe, ziyarete açıktır.

➤ Şeyh Mehmet Şirvani Türbesi

Kendisine gerekli bilimleri öğrenip İslamiyet'i anlatarak öğrenci yetiştiren ve Denizli'ye yerleşen ünlü din adamı Şeyh Mehmet Şirvani'ye ait olan türbe İlbade Mezarlığı içerisindedir.

➤ Servergazi Türbesi

Servergazi Türbesi, Türkiye'nin önemli inanç turizm merkezlerinden biri olup her yıl çok sayıda ziyaretçiyi ağırlamaktadır. Gerzele Mahallesi'nde bulunan türbede Denizli'yi fetheden Selçuklu Komutanı Servergazi'ye ve onun askerlerine ait 2 sanduka mevcuttur. Dağ yamacına yakın bir konumdaki türbenin bahçesinde büyük çınar ve meşe ağaçları bulunmakta olup çevresinde mesire alanı mevcuttur.

➤ İlçenin Doğal Güzellikleri

Ornaz Deresi, Domuz Deresi, Değirmen Deresi gibi ören yerleri, Karcı Deresi ve Altındere Mahallesi'nde rahat nefes alabileceğiniz doğal yürüyüş yolları, dinlenme alanları ilçenin güzelliğini keşfe çıkabileceğiniz doğayla iç içe geçmiş mekânlardan bir kaçıdır.

➤ Kuş Sesleri Eşliğinde Doğayla Buluşma Yeri: Ornaz Vadisi

Karcı Dağı'nın eteklerinde bulunan 200 dekarlık alana sahip Ornaz Vadisi; aşağı kıyı yolundan yukarı kıyı yoluna, Ornaz kafesinden kır kahvelerine, ateşli ve ateşsiz piknik alanlarına, ATV parkurundan at yoluna kadar size dinlenme ve doğayla buluşma

imkanı sağlayan özelliklere sahiptir. Su ve kuş sesleri eşliğinde yemyeşil bir ortamla sizi buluşturan Ornaz Vadisi, aynı zamanda çeşitli aktivitelerin merkezi konumunda olması dolayısıyla da misafirlerinin eğlenceli bir gün geçirmesine olanak vermektedir.

➤ Geleneksel Bir Lezzet: Denizli Kebabı

Denizli'ye özgü bir tat olan ve kendine has bir sofra adabı ile sunulan Denizli Kebabı, çatal bıçaksız elle yenilen bir lezzettir. Denizli Kebabı, tüm il genelinde yapılsa da bu meşhur kebabı daha çok Merkezefendi ilçesi, Bayramyeri'ndeki kebapçılarda yiyebilirsiniz. Yalnız sabah saatlerinde başlayan bu servis, öğle saatlerinde son bulur. Geç kalırsanız bu lezzetten mahrum kalabilirsiniz. En iyisi siz öğle yemeğiniz için kebapçılarda yerinizi ayırın!

Denizli Kebabı, en fazla iki yaşındaki kuzulardan yapılması ve sakız odunu ile fırında pişirilmesinden dolayı diğer kebap türlerinden ayrılmaktadır. Kebap yapılırken etlere tuz dışında hiçbir baharat eklenmemekte, asılan etlerden piştikçe sızan yağ etlerle birlikte servis edilmekte ve elle yenilerek tadı çıkarılmaktadır.

➤ Dağ Esintisiyle Buluşturan Başkarcı Şerbeti

Başkarcı, ismini aldığı ve dört mevsim zirvelerinden eksik olmayan Karcı Dağı'yla, at sırtında dağdan getirilen karlarla yapılan karlı şerbetiyle meşhur bir yerdir. Kar şerbeti diye adlandırılan içecek, karın vişne ve portakal suyu ya da pekmez ile karıştırılmasıyla elde edilmektedir.

Kar şerbeti, sıcaklardan biraz olsun ferahlatıp serinleten, dağlardan esinti getiren lezzetli bir içecektir…

➤ Geçmişten Günümüze Ulaşan Zanaat

Günümüzde daha çok Kaleiçi Çarşısı'nda sürdürülen bakırcılık, yüzlerce yıldan beri ustalarının köklerine, usullerine bağlı şekilde sürdürülmektedir. Tamamen el işçiliği ile çeşitli süs eşyaları, çaydanlık, bakır su ve yemek kapları, süs eşyaları hatta cami ve kubbe alemleri bu ata yadigarı meslek ile hayat bulmaktadır.

➤ Toprak ile Ateşin Buluşması: Çeşm-i Bülbül

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde altın çağını yaşayarak günümüze kadar ulaşan keyifli ama meşakkatli bir yolculuğun eseridir, Çeşm-i Bülbüller… Cam ustasının elinde ustanın tecrübesi, emeği ve hayalleri ile harmanlanarak ortaya çıkan çeşm-i bülbüller, Denizli'nin sadece Merkezefendi ilçesinde faaliyette bulunan cam sanayi tesisinde üretilmekte olup Denizli'nin kültürel ve ekonomik değerleri arasında önemli bir yer tutmaktadır.

➤ Her Bahar Denizli'de Bir Farkındalık Yürüyüşü: Yürüyüş ve Bisiklet Festivali

2018 yılında dördüncüsü gerçekleştirilen geleneksel bahar yürüyüşü, ilçede sağlık için yapılan çok katılımlı bir etkinliktir. Obeziteyle mücadele noktasında bir farkındalık yaratan, "Merkezefendi Baharda Sağlık İçin Yürüyor" adıyla yapılan bahar yürüyüşü etkinliğinde 1.700 m süren yürüyüşün sonunda vatandaşlara Merkezefendi Hazretleri'nin uzun yıllar önce şifa olarak hazırladığı mesir macunu dağıtımı yapılmaktadır.

Kaynakça

Merkezefendi Kaymakamlığı, << http://www.merkezefendikaymakamligi.gov.tr >>, (09.07.2018)

Merkezefendi Belediyesi, << http://www.merkezefendi.bel.tr/>>, (09.07.2018)

Denizli İl Kültür Turizm Müdürlüğü, << http://www.pamukkale.gov.tr/ >>, (11.07.2018)

Merkezefendi Belediyesi Stratejik Plan (2015-2019), Merkezefendi Belediyesi, << http://www.merkezefendi.bel.tr/mevzuat/StratejikPlan.pdf >>, (10.07.2018)

Denizli İhracatçılar Birliği, <<http://www.denib.gov.tr/tr/denizli-hakkinda-antik-cagdan-bu-yana-denizlide-tekstil.html>>>, (01.10.2018)

Denizli İl Kültür Turizm Müdürlüğü Denizli Turizm Değerleri Kitabı Denizli Valiliği, 2013.

Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Denizli Kültür Envanteri, Genişletilmiş Baskı, Denizli Büyükşehir Belediyesi, 2016

Web Kaynakçası, Denizli Germiyanoğulları Tarihi Vakıflar Hamamı, <<http://hamamlar.com/denizli-germiyanogullari-tarihi-vakiflar-hamami-2.html >>, (17.07.2018)

Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür Portalı, <<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/gezilecekyer/lbadi-mezarligi-ve-camii>>, (17.07.2018)

GEKA'nın Denizli Yatırım Destek Ofisi "Bir Denizli Seyahati" başlıklı kitabından yararlanılmıştır. Ayrıca bazı fotoğraflar için GEKA'nın "Turizm Envanteri" çalışmasından faydalanılmıştır.

Paylaştıkları bilgiler için Merkezefendi Kaymakamlığı'na teşekkür ederiz.

Paylaştıkları bilgiler ve fotoğraflar için Merkezefendi Belediyesi'ne teşekkür ederiz.

AYSO HER YÖNETİCİNİN BİLMESİ GEREKENLER

AYDIN SANAYİ ODASI AYDIN

Ajansımız 2016 yılı Teknik Destek Programı kapsamında Aydın Sanayi Odası tarafından sunulmuş olan "AYSO Her Yöneticinin Bilmesi Gerekenler" projesine destek sağlanmıştır. Oda genel sekreterleri, üye firma sahipleri ve yöneticilerinden oluşan 20 kişi ile gerçekleştirilen proje kapsamında finansal tablolar ile finansal rasyo analizi konuları hakkında bilgi edinmişler ve finansal analiz uygulamaları yaparak teorik bilgileri pekiştirme imkanı bulmuşlardır. Proje ile Aydın sanayisinde aktif rol alan yönetici ve firma çalışanlarının doğru ve yerinde finansal kararlar alabilmesi için gerekli bilgi altyapısını oluşturma hedefine katkı sağlanmıştır. Eğitim ayrıca işgücünün daha verimli olması, geleceğe yönelik dinamik bir sanayi sektörü oluşturulması, mevcut fiziksel ve mali kaynakların etkin kullanılması, sağlıklı bütçelerin hazırlanarak risklerden korunulması için de bir aşama niteliğindedir.

FİZİBİLİTE ÇALIŞMALARI VE BÜTÇELEME TEKNİKLERİ EĞİTİMİ

DENİZLİ SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ (DESİAD) DENİZLİ

Ajansımız 2013 yılı Teknik Destek Programı kapsamında Denizli Sanayici ve İşadamları Derneği tarafından sunulmuş olan "Fizibilite Çalışmaları ve Bütçeleme Teknikleri Eğitimi" projesine destek sağlanmıştır. Denizli'deki işadamlarının yatırım yapmadan önce ya da yeni yatırımlarına yönelik olarak doğru karar almalarını sağlamayı amaçlayan proje kapsamında Denizli reel sektör temsilcileri ve çalışanlarından oluşan 30 kişilik gruba toplamda 4 günlük ve 24 saatlik eğitim verilmiştir. Katılımcılar fizibilite raporu, yatırım analizi ve bütçeleme gibi yatırımcıları ilgilendiren pek çok konu başlığına dair bilgi edinmişlerdir. Eğitimin alınmasıyla birlikte firma temsilcileri yatırımı doğru değerlendirme yöntemleri ve fizibilite etüdü hazırlanması gibi yatırımlar için kritik öneme sahip konularda ilerleme sağlamışlar ve böylelikle yatırım kararlarını doğru ve etkin bir şekilde verebilmeleri için gerekli alt-

yapıya kavuşmuşlardır. Faaliyet ile bölgedeki yatırımların karlılığının yanında etkinlik ve verimliliğinin de artırılarak bölgesel yatırımlara ivme kazandırılmasına önemli bir katkı sağlanmıştır.

ZEYTİNYAĞI DUYUSAL TADIM EĞİTİMİ

ULA İLÇE GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ MUĞLA

Ajansımız 2014 yılı Teknik Destek Programı kapsamında Ula İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından sunulmuş olan "Zeytinyağı Duyusal Tadım Eğitimi" projesine destek sağlanmıştır. Ula merkez dahil Kızılağaç, Akyaka, Gökova, Kızılyaka, Karabörtlen ve Gölcük olmak üzere toplamda 7 adet farklı lokasyonda gerçekleştirilen eğitim geniş bir katılımcı kitlesine ulaşmıştır. Her grubun birer gün eğitim aldığı projede katılımcılar zeytin çeşitleri başta olmak üzere zeytin hasat verimliliği, stoklama ve ambalajlama, sağlıklı zeytinyağının özellikleri gibi konularda bilgi edinmişler; ayrıca zeytinyağı duyusal tadım uygulamasına da katılma fırsatı yakalamışlardır. Zeytinyağında kalite odaklı üretim hedefine yönelik uygulanan proje ile sektördeki bilgi kapasitesi artırılmış, daha kaliteli, temiz ve tat kalitesi yüksek zeytinyağı üretimi için gerekli altyapıya katkı sağlanmıştır. Bunun yanında bir ileri aşama olan Muğla balının pazarlanması ve markalaşabilmesi ile bu şekilde bölgede balcılıktan elde edilen gelirlerin artırılması için önemli bir adım atılmıştır.

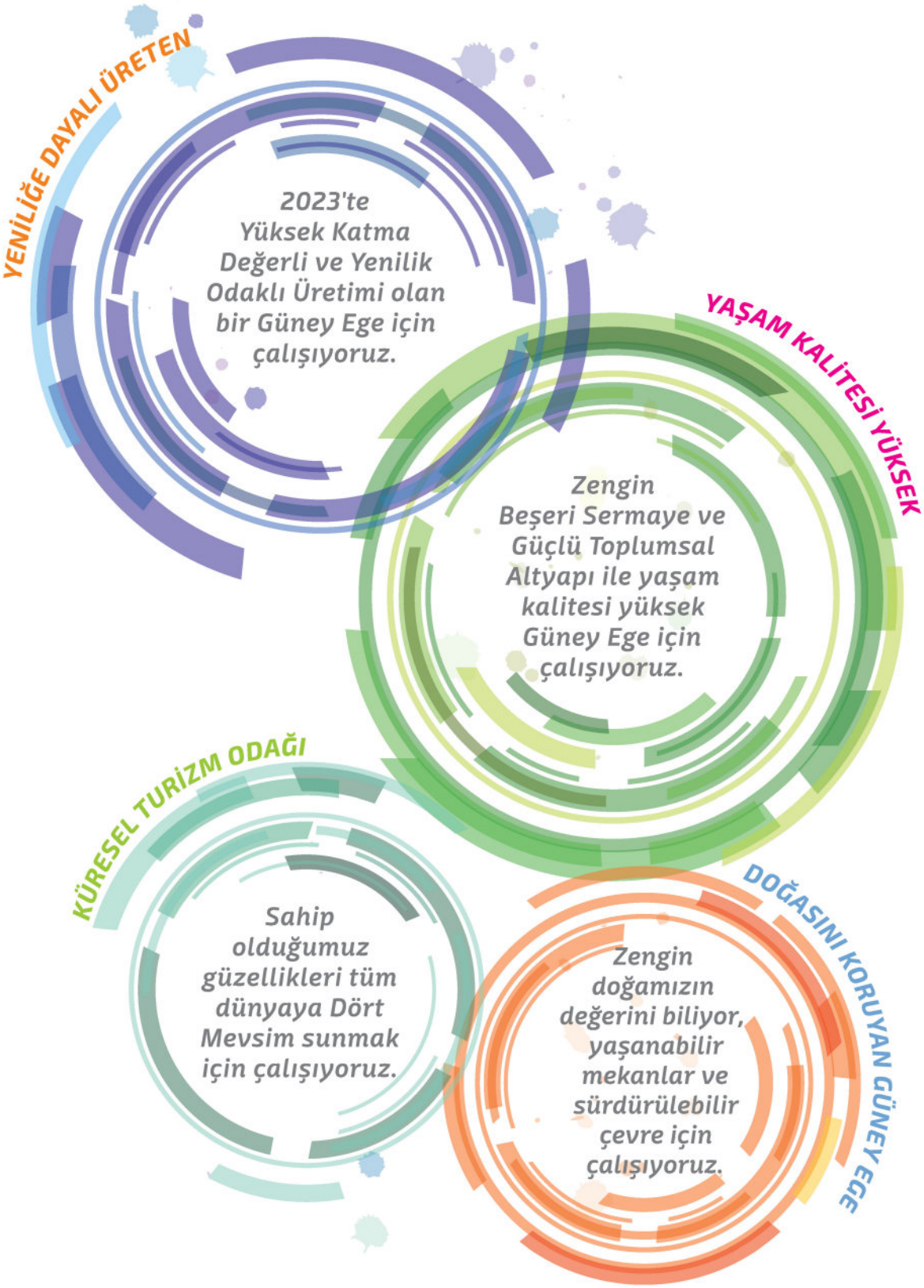

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

AYDIN SANAYİ ODASI YATIRIM, ÜRETİM, İHRACAT, İSTİHDAM VE AR-GE ODAĞINDA ÇALIŞIYOR

Röportaj: Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi

İmalat sanayi konulu sayımız için Aydın Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Yunus Şahin ile en az bizler kadar okurlarımızın da ilgisini çekeceğini tahmin ettiğimiz keyifli bir röportaj gerçekleştirdik.

➤ **Mehmet Yunus Şahin'i tanıyabilir miyiz?**

15 Ocak 1951'de Tarsus'ta doğdum. Liseyi Adana Erkek Lisesi'nde bitirdikten sonra lisans öğrenimimi İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü'nde tamamladım. Daha sonra Gazi Üniversitesi İşletme Yönetimi Bilim Uzmanlığı konusunda master yaptım. 1999 yılında ise Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği (Cevher Hazırlama) Anabilim Dalı Yüksek Lisans eğitimini tamamladım. Lisans öğretimimin ardından iş hayatına başladım. İlk iş deneyimim Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda başladı. Yıllar boyunca çeşitli maden şirketlerinde müdürlük deneyimlerim oldu. 2001'den beri madencilik sektöründe faaliyet gösteren Kaltun Madencilik'de Teknik Koordinatörlük görevini yürütmekteyim. Aynı zamanda 2013'den bu yana da Aydın Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanıyım. Evliyim ve 2 çocuk babasıyım.

➤ Kökleri 1954'e dayanan, 2008 yılında kurulan, 1000'e yakın üye sayısıyla Türkiye'nin 12. sırasındaki Aydın Sanayi Odası'nı bir diğer deyişle AYSO'yu bir de sizden tanıyabilir miyiz? AYSO'nun hedefleri ve temel faaliyetleri nelerdir?

AYSO 1954 yılında Ege Bölgesi Sanayi Odası'na bağlı olarak kurulmuş bir şube iken sanayicilerimizin iradesiyle 2008 tarihinde bağımsız 12. oda olarak kurulmuştur. Üye sayısı 515 iken, bugün 1069'a ulaşmıştır.

AYSO kendisine yatırım, üretim, ihracat, istihdam ve ar-ge odağında temel hedefler seçmiştir. Bunun yanında eğitimi baz alarak Aydın sanayisine eleman kazandırma konusunda faaliyetlerini sürdürmektedir.

➤ "Bilinmeyen Karya Yolu" ve "AYSER Aydın Serbest Bölge Projesi"nin AYSO'nun devam eden projeleri olduğunu biliyoruz. Bu projeler hakkında ve varsa hayata geçirmeyi planladığınız yeni projeler hakkında bilgi alabilir miyiz?

AYSER Aydın'ın sanayileşmesi yolunda atılacak en önemli adımlardan bir tanesidir. Yatırım ve vergi avantajları nedeni ile yatırımcılar için cazibe olacağı kuşkusuzdur. Bu nedenle Türkiye'deki diğer firmalar AYSER'e büyük ilgi göstermektedir. Gerçekleştiğinde 1 milyon dolar ek ihracat ve 5 bin kişiye istihdam sağlanacaktır. Yaratılacak katma değer ile birim başına ihracat fiyatı artacaktır.

Aydın'da 21 adet antik kent kalıntıları vardır. AYSO olarak bunların gün yüzüne çıkarılması bizim de projelerimiz arasındadır. Ayrıca Nysa Antik Kenti kazılarında sponsor olarak yer almaktayız.

Başka bir projemiz ise, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) yaptığı 24 derslikli meslek okulunu tüm Aydın oda ve borsaları olarak kolej statüsünde nitelikli eleman yetiştiren ASTİM Organize Sanayi Bölgesi öncülüğünde merkeze dönüştürmektir.

➤ Peki ilerleyen günlerde oda olarak ağırlık vermeyi planladığınız alanlar nelerdir?

Tarıma dayalı makine sanayisine ve yörenin öne çıkan zeytin, zeytinyağı, incir, kestane, çilek, pamuk vb. ürünlerinin katma değeri yüksek mamuller haline getirilmesiyle dış ve iç pazarlarda payımızı arttırmaya odaklanmış durumdayız.

➤ Aydın organize sanayi bölgeleri, kurulduğu toprakların tarımsal verimliliği ve maden zenginliği ile Türkiye sanayinde dikkat çeken bir şehir. Aydın imalat sanayinde ve ihracatında özellikle öne çıkan sektörler ve ürünlerden bahsedebilir misiniz?

Aydın'da 7 adet organize sanayimiz var. Bu organize sanayilerimiz için özellikle Çine'de ve Söke'de seramik, kağıt ve kompoze taş sektörüne yönelik yatırımcıları çekmeye çalışıyoruz. Bu konuda olumlu adımlarımız oldu. Aydın kaliteli sodyum feldspat madeninde dünyada seramik, cam, boya ve kaynak elektrodu sektöründe en kaliteli ürünlere sahiptir. Madencilik sektörümüz bu konuda yatırımlarını sürdürmektedir. Başta incir olmak üzere çilek, kestane, zeytin ve zeytinyağında markalı ürünler yapma konusunda da faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz.

➤ Bir iş adamını Aydın'a yatırım yapmaya ikna etmeye çalışıyor olsaydınız Aydın'ın hangi özelliklerini vurgulardınız? Bir yatırımcı açısından Aydın'ı diğer illerden ayıran özellikler nelerdir? Yatırımcıları Aydın'da hangi avantajlar beklemektedir?

Aydın konumu itibari ile Ege Bölgesi'nde sanayi yatırımına yönelik en avantajlı illerin başında gelmektedir. Demiryolu ağı, otoban bağlantısı ve limanlara 100 km mesafede oluşuyla sanayiciler için önemli bir lokasyonda bulunmaktadır. AYSER olarak yatırımcılarımızı bu özellikleri öne çıkararak davet ediyoruz ve bu konuda olumlu tepkiler alıyoruz.

➤ Fikri olan ancak fikirlerini hayata geçirme imkanını henüz bulamamış girişimcilere neler önerirsiniz? Sizce geleceğin sanayisine şekil verecek olanlar kimlerdir?

Bulundukları sektörler ne kadar rekabetçi olursa olsun pes etmesinler. Her zaman çabaları olsun. Kendilerine güvenip, kararlılıkla konuya odaklanıp, çözüme yönelik çalışmalar yapsınlar. Başkalarını takip etmek yerine, yenilikçi fikirleri ile zaman kaybetmeden, rakiplerinden daha fazla vizyon sahibi olduğunun bilinciyle sorumluluk üstlenip, gerekli kararları alarak harekete geçsinler.

➤ Son olarak, kalkınma ajanslarının bölgesel kalkınmaya katkıları hakkındaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Kalkınma ajansların bölgesel kalkınmaya mutlaka katkıları olmaktadır. Ancak bu anlamda parasal genişlemenin daha büyük projelerle desteklenmesi gerekmektedir. Buna göre organize olmakta fayda görüyoruz.

GÜNEY EGE'NİN KEYİFLİ ŞEHRİ MUĞLA

Hazırlayan: Cüneyt DURHAN / Gezginin Ayakizleri Bloğunun Yazarı

Canım ülkemde en sevdiğim şehirdir Muğla. Muhteşem doğa güzellikleri, tarihi alanları, kültürü, lezzetleri ve uzun uzadıya sayacağım değerleri. Her yıl birçok kez ziyaret ettiğim, her bir köşesinden ayrı keyif aldığım şehir Muğla. Öyle ki emeklilik planlarımı bile bu şehir üzerine kuruyorum. Çünkü beni mutlu eden bir çok farklı noktası var. Marmaris, Fethiye, Dalyan, Köyceğiz ve Milas gibi bir çok doğa güzelliğine sahip. Muğla'nın hangi ilçesinde kalırsanız kalın diğer yerlerini de görmelisiniz. Çünkü her birinin güzelliği diğerlerinden farklı.

Dalyan: Burası gezilecek yerler bakımından zengin fakat huzurlu bir yerdir. Yıllardır her yıl bir iki kez huzur ve keyifle ziyaret ettiğim Dalyan bölgenin saklı kalmış cennetlerinden birisidir. Muğla'nın Ortaca ilçesine 8 kilometre uzaklıkta, Köyceğiz Gölü'yle Akdeniz'i birleştiren kanal üzerinde olan nefis bir yer. Yakın komşusu Fethiye ve Marmaris arasında kalmış Göcek, Dalaman gibi her zaman tercih edilen destinasyonlardan birisi olmuştur. Benim cennet ülkemde favori olan yerlerden birisidir. Dalyan gezilecek yerler dediğimizde ilk akla gelen tabi ki kanalın karşısında yer alan Kral Mezarları'dır. Günün her

saati dolu olan Kaunos çay bahçesinde yerinizi alın ve bu muhteşem manzaranın keyfini çıkarın derim. Dalyan'da görülecek yerlerden birisi de Kaunos Antik Kenti'dir. Bir diğer adı "Kbid" olan antik kent bölgenin bilinen tarihi alanlarından birisidir. Dalyan'ın en önemli yüzüyse İztuzu Plajı'dır. Ekincik Koyu, Aşı Koyu, Kargıcak Koyu ve Bakardi Koyu bölgede en sevdiğim yerlerdendir.

Marmaris: Ülkemin cennet köşelerinden birisi. Bilinen ve marka olmuş kent özellikle yaz döneminde ziyaretçilerin tercih noktalarından. Muhteşem koyları, nefis köyleri, lezzetleri ve tarihi alanlarıyla kendine hayran bırakıyor. Özellikle Selimiye Köyü, Bozburun, Bördübet, Kız Kumu, Turunç ve Sedir Adası gezmenizi ve görmenizi isteyeceğim yerlerin başında geliyor. Muğla'ya bir saat uzaklıkta olan Marmaris en sevdiğim yerlerden birisidir.

Fethiye: Sadece ülkemizin değil, ülke dışından da bir çok yabancının gözde yerlerinden birisi. Muhteşem koyları, doğa güzellikleri, antik şehirleri ve güzel insanlarıyla en sevdiğim yerlerden. Özellikle nefis koyları insanı hayran bırakıyor. Fethiye yerleşim yerinden 10 dakika uzaklıktaki Kayaköy sadece bölgenin değil ülkemizin en ilginç yerlerinden. Mutlaka görülecekler listesine almanızı öneririm. Yıllardır ayakta kalan yapılar ve terkedilen Rum köyü gerçekten ilgi çekici.

Datça: Badem ağaçlarının altında, begonvillerle süslü sokaklarda yürürken mutlu olabileceğiniz muhteşem bir yer. Bir ömrü huzurla geçirebileceğiniz ve her andan keyif alabileceğiniz nefis bir adres. Eşsiz ülkemde sakin yerlerin başında önerebileceğim bir cennettir Datça. Bu ilçede benim en çok sevdiğim yerlerden birisi de Knidos Antik Kenti'dir. Her geldiğimde mutlaka bir kez ziyaret ettiğim eski liman kenti mutlaka görülmelidir. Özellikle eski Datça'nın keyfini çıkarın derim.

Güney Ege'nin en güzel şehirlerinden, her yıl milyonlarca turistin ziyaret ettiği güzel şehir Muğla, lezzet bakımından da oldukça önemli. Muğla mutfağının temeli ot ve balığa dayanır. Geniş yemek yelpazesine sahip Muğla'da mezeler de önemli bir yere sahiptir.

Muğla'da ne yenir dediğinizde birçok lezzetle karşılaşabilirsiniz. Özellikle sadece bahar aylarında tadabileceğiniz birçok ot mezesi vardır.

Keşkek: Keşkeğin en güzel merkezi bana göre önce Muğla sonra Amasya'dır. Sabah sofralarının vazgeçilmezi olan keşkek günümüzde köylerde hala tüketilmektedir. Muğla'da eğer bir düğüne denk gelirseniz bilin ki o düğünde kazanlarda keşkek kaynıyordur.

Çökertme kebabı: Muğla'nın meşhur kebabıdır. İnce patateslerin üstüne yoğurt ve etle servis edilen çökertme kebabı benim en sevdiğimden, deneyiniz.

Bazlama tost: Tostu çok severim, ama bazlama tostla tanışınca onu daha da çok sevdim. Hele de çökelek peynirli tost var ya candır can!

geka.gov.tr

Kaunos Kaya Mezarları

Mavi yengeç: İlk denediğimde tatsız ama lezzetli bir deniz ürünüyle tanışsam da her seferinde vazgeçemediğim bir lezzet oldu. Özellikle Dalyan'a geldiğimde mutlaka yerim, size de tavsiye ederim.

Ebegümeci: Yöresel bir ottan yapılan harika bir mezedir, Muğla'da mevsiminde sofralardan eksik olmayan bir lezzettir. Zamanına denk gelirseniz tadına bir bakın, eminim seveceksiniz.

Muğla köftesi: Tekirdağ, İnegöl, Akçaabat köftesi kadar güzel ve lezzetlidir. Çoğu yerde mekan harici sokaklarda ekmek arası tercih ettiğim el yapımı köfteye bayılırım.

Döş dolması: Oğlak döşünden yapılan yöresel bir lezzettir, yanında bir de yayık ayran söylemeyi unutmayın.

Sılıcan yoğurtlaması: Baharın ilk zamanlarında Muğla sofralarında eksik olmayan bir ot mezesidir. Özellikle Dalaman ve Ortaca yöresinde sıkça rastlayabilirsiniz.

Deniz börülcesi: Sofraların tanıdık bir ot mezedir. Ege'nin bir çok yerinde karşılaşabileceğiniz deniz börülcesi sofraların vazgeçilmezidir.

Balık ve deniz ürünleri: Deniz şehri Muğla'da tabi ki balık ve deniz ürünleri yenir. Çeşitli balıkların yanı sıra kalamar, karides ve ahtapot gibi deniz ürünlerini de bolca bulabilirsiniz.

İztuzu Plajı

Kayaköy

Arabaşı çorbası: Birçok yörede farklı lezzetlerde yapılan çorba Muğla'da da sevilen lezzetlerden birisidir.

Kabak çiçeği dolması: Ege'nin sofralardan eksik olmayan lezzetidir. Kabak çiçeği dolması buralarda çok sevilir.

Tilkişen kavurması: Yine yöresel bir mezedir, mevsiminde sofraların vazgeçilmez lezzetlerinden birisi olan tilkişen kavurmasını deneyin.

Muğla simidi: Benim için Türkiye'de yediğim en iyi simit bu şehre aittir. Her seferinde tadına doyamam. Hele sıcak çıktığında yakalarsam affetmem.

Muğla gazozu: Adını filmlerden de duyduğunuz yörenin meşhur içeceklerinden birisidir.

Yöresel kahvaltı: Muğla'nın kahvaltısı zengindir, sofrasında ottan sebzeye, çökelek peynirinden hamur işine kadar birçok lezzet vardır.

Katmer: Sıcak bir katmer bulursanız çayınızı ve yanına biraz çökelek söyleyin, nefistir.

Muhteşem bir şehirdir Muğla, insanı kendine hayran bırakan yolunuzu bir kez daha düşürtecek kadar sizi kendine çeker. Görmeniz ve keşfetmeniz dileğiyle…

geka.gov.tr

YAT İMALATI

Yat imalatı, değeri 10 bin Avro'dan 10 milyon Avro'ya ulaşan geniş yelpazeli ürün desenine sahip bir sektördür. Sektörün ürünleri lüks tüketim kategorisinde yer almaktadır.

Hazırlayan: Muğla Yatırım Destek Ofisi

Türkiye'nin gelecek vaat eden sektörleri arasında yer alan gemi ve yat imalat sektörü, 1990'lı yıllardan itibaren Anadolu'da geleneksel bir faaliyet olmaktan çıkarak, uluslararası alanda tanınmış bir sektör olmaya başlamıştır. Sektörde; gemi, yat, mega-yat, yelkenli imal eden ve bunun yanı sıra kapsamlı bakım-onarım ve dönüştürme işlerinin gerçekleştirildiği, modern ve kalite sertifikalarına sahip tersaneler mevcuttur (OECD, 2011).

Sektörde en önemli üretici ülke İtalya'dır. İtalya'da yat üretimi yan sektörleriyle birlikte ticaret hacminin İtalyan ekonomisindeki payı %13'leri bulmaktadır. (Yatçılık Sektör Raporu, BAKA) Ülkemizde ise ihracat 1,3 milyon Dolar seviyelerinde olup bakım-onarım ve yan sanayisiyle birlikte sektörün ekonomik büyüklüğü 5-5,5 milyar Dolar'a ulaşmıştır. (www.boatbuilderturkey.com; 2015)

Yat imalatı, değeri 10 bin Avro'dan 10 milyon Avro'ya ulaşan geniş yelpazeli ürün desenine sahip bir sektördür. Sektörün ürününün lüks tüketim kategorisinde yer alması nedeniyle, yat imalatı katma değeri yüksek fakat aynı zamanda riski de yüksek bir faaliyet olarak nitelendirilebilir. Bu sektörde 15 m ve üzeri üretim yapan, marka olmuş firmalar rekabet gücüne sahip olup siparişe dayalı bir üretim yapısıyla çalışmaktadırlar. Dünyanın en büyük yelkenli süperyatı unvanını alacak olan 141 m uzunluğundaki "Dream Symphony" isimli süperyat Roman Abromoviç tarafından Bozburun'daki Türk ustalara yaptırılmaktadır.

Sektör krize oldukça duyarlı bir yapıda olup nitelikli işgücüne ve teknolojik donanıma ihtiyaç duymaktadır. Yat imalatçıları,

Bodrum Yat İmalat Kümesi; tarihi çok eskilere dayanmakla birlikte, 2007-2009 yıllarında Ekonomi Bakanlığı'nın koordinasyonunda, Avrupa Birliği tarafından sağlanan destekle yürütülen "Türkiye için Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi" projesi kapsamında Türkiye'de seçilen 10 pilot kümeden birisi olarak öne çıkmaktadır.

yat imalatının yanında çekek ve kışlama hizmeti gelirlerinden de önemli bir ekonomik getiri elde edebilmektedirler. Yat sahiplerinin harcamaları içerisinde ilk sırada yer alan kalem genellikle bakım-onarım harcamaları olmaktadır.

Yat imalatı sektörü Muğla ihracatında 2014-2017 yılları arasında ortalama yıllık 18 milyon Dolar ihracat rakamıyla su ürünleri ve maden ihracatından sonra üçüncü sırada yer almaktadır. (Türkiye İhracatçılar Meclisi, 2018) Yat imalatı sektöründe bakım-onarım faaliyetleri önemli bir gelir kaynağıdır. Ekonomik kriz durumlarında bakım-onarım faaliyetlerinden elde edilen gelir yat imalatının önüne geçmektedir.

Bodrum Yat İmalat Kümesi; tarihi çok eskilere dayanmakla birlikte, 2007-2009 yıllarında Ekonomi Bakanlığı'nın koordinasyonunda, Avrupa Birliği tarafından sağlanan destekle yürütülen "Türkiye için Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi" projesi kapsamında Türkiye'de seçilen 10 pilot kümeden birisi olarak öne çıkmaktadır. Bu projenin ardından kümenin Danışma Kurulunun oluşturulması, yol haritasının çizilmesi vb. faaliyetler için projeler yürütülmüştür. Sektörün Bodrum'da kümelendiği İçmeler Mevki'nde 29 üretici firma faaliyetini sürdürmektedir. Bu üreticilerin %80'i ihracat yapmaktadırlar. İhracat ülkelerinin %90'ını Avrupa ülkeleri oluşturmaktadır.

Bodrum-İçmeler'de yoğunlaşan yat imalat firmaları, bulundukları bölgenin yat imalatı için gerekli altyapı-üstyapı hizmetlerini karşılayamaması nedeniyle Milli Emlak tarafından tahsis edilen Milas-Ören mevkisine taşınacaklardır. Milas ilçesi Ören Mahallesi'nde bulunan 283 dekarlık alanda örnek bir üretim modeli olarak; işletmelerin bir arada olduğu rekabetçi, çevreye duyarlı, ortak faaliyetlerde bulunan yeni üretim tesisleri kazandırılmış olacaktır. Bu yatırımla yıllık 44 milyon Avro hasıla elde edilecek 6 bin kişiye istihdam sağlanmış olacaktır. Ajansımız da yat imalat sektörünü bölgemiz için öncelikli sektörlerden biri olarak görmektedir ve güdümlü proje desteği kapsamında bu yatırıma tasarım ve inovasyon merkezi kurulması için gerekli çalışmalara başlamıştır. Ayrıca Ajansımız, Bodrum Ticaret Odası işbirliğinde sektör temsilcilerinin üçüncü kez CNR Avrasya Boat Show Fuarı'nda yer almasını sağlamıştır.

Türkiye'nin ilk
Devlet Desteği Arama Motoru

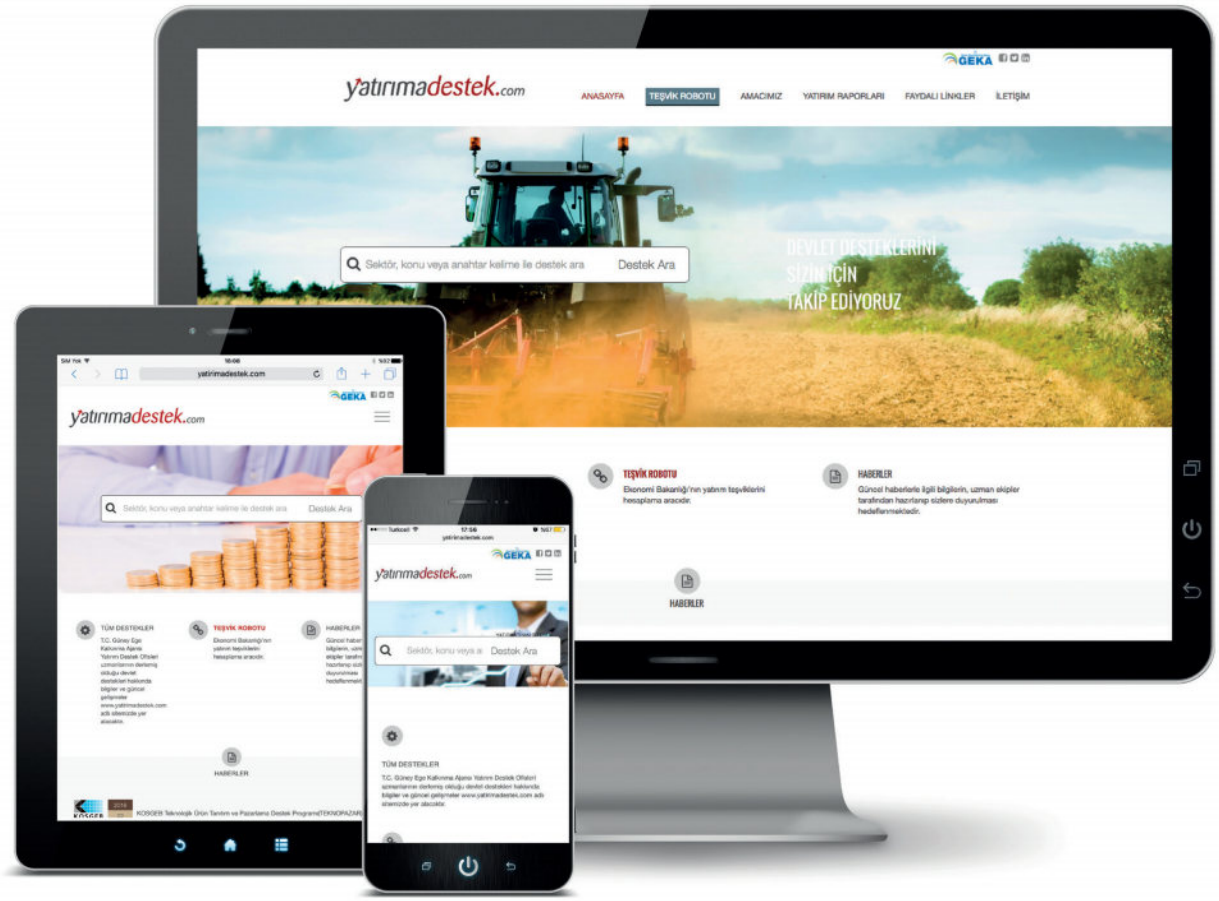

yatırımadestek.com

Yatırımcıların ilgilendikleri sektör, konu veya anahtar kelime ile destek arayarak çok sayıda destek unsuru içerisinde uygun desteğe tek tıkla ulaşmak mümkün. Tüm güncel desteklerin konu ve kurum bazında aranabildiği ***www.yatirimadestek.com*** devlet destekleri ve teşvikleriyle ilgili tüm bilgilere ücretsiz erişilmesini sağlayan Türkiye'de ilk internet sitesi. Eklenen teşvik robotu uygulaması ile T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yatırım teşvikleri kolaylıkla hesaplanabiliyor

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

DENİZLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Hazırlayan: Ahmet TAŞ / Denizli Organize Sanayi Bölgesi Müdürü

Organize Sanayi Bölgeleri'nin kuruluş ve daha sonraki yapılanma süreçlerine bakıldığında yatırımların hareketlenmesinde, istihdam olanaklarının artırılmasında, yerel ve bölgesel kalkınmanın sağlanmasında, düzenli sanayileşme ve kentleşmeye geçilmesinde, çok önemli görevler üstlendiği görülmektedir.

Denizli Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) kuruluşundan bu yana geçen süreçte, büyümeye ve üretkenlik hedeflerine ulaşmak için, bölgemiz güçlü ekonomisi ile sağlam adımlarla ilerlemeye devam etmektedir. Denizli OSB Yönetimi olarak, bölgesel ekonomik performansın rekabetçi üstünlüğünü belirleyen ana etkenlerden en önemlisinin teknolojik gelişme olduğunun bilincinde, bölgemizde yeni teknolojilerin ekonomik gelişmeye yön veren gücünü sanayicimize yansıtmak için, teknolojiye bağlı olarak yapılacak yenilikler ile bölgesel ekonomik performansı geliştiren bölge stratejileri uygulamaktayız.

Sanayicilerimizin girişimci ruhuyla Denizli'nin bir sanayi kenti olmasına öncülük eden bölgemiz, kentteki ekonomik ve sosyal gelişmelerde aktif bir rol oynarken, üyelerimizin sorunlarına çözümler bulmaya, büyümeye ve üretmeye devam etmektedir.

Denizli OSB; tüm altyapı ihtiyaçlarını tamamlamış, üstün niteliklerde, düşük maliyetlerle imalât yapabilen, rekabet gücü gelişmiş, ortak hareket becerisi edinmiş, üniversite sanayi işbirliğinden kurumsal olarak yararlanabilme bilgi ve becerisine erişmiş, üretim teknolojilerinde dünyayı izleyebilen daha rekabetçi bir sanayi bölgesi olmak amacıyla 4.360.000 m²'lik bir alanda kurulmuştur. 180 adet sanayi parseli bulunmaktadır. Bölgemizde üretim yapan 180 sanayi parselinde yaklaşık olarak 25.000 kişi istihdam edilmektedir.

Denizli Organize Sanayi Bölgesi'nin yıllık ihracat miktarı 750 bin Dolar civarındadır. Bölgemiz firmalarının gerek yurtiçi gerekse ihracat - ithalat ve transit taşımalarda ulaşım maliyetlerini minimuma indirmek amacıyla bölgemize bitişik alan içerisinde yükleme - boşaltma istasyonu kurularak ülkemizin tüm limanlarına taşıma yapılabilmesi için TCDD ile sözleşme imzalanmıştır. Bununla birlikte bölgemiz firmalarının ihracat ve ithalat işlemlerini kolaylaştırmak için çalışmalarına devam ettiğimiz "Gümrük Antrepo Proje"miz 2018 yılı Eylül ayında faaliyete başlamıştır.

Aynı zamanda sanayicimizin en büyük sorunu olan ara eleman sıkıntısını gidermek amacıyla bölgemiz sınırları içerisinde yer alan 75. Yıl Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi özelleştirilerek 2018 - 2019 Eğitim Öğretim Dönemi'ne Özel Denizli OSB Teknik Koleji adı altında özel okul statüsünde başlamıştır.

DOSTEM Mesleki Eğitim Merkezi, Mart 2018 tarihinde açılmıştır. DOSTEM Mesleki Eğitim Merkezimizde, sanayicilerimizin nitelikli ara eleman problemini gidermek amacıyla 4 - 6 aylık eğitim periyotlarıyla her branşta eleman yetiştirilecektir.

Bölgemiz firmalarında üretimi yapılan başta tekstil ürünleri olmak üzere tüm ürünlerin satıldığı mağazaların yer alacağı "Ticaret Merkezi" proje aşaması tamamlanmıştır. Projemizde, alışveriş merkezi, otel, spor salonları, home-ofislerin bulunduğu 14 katlı bir rezidans yapılması planlanmaktadır. Aralık 2018 tarihi itibari ile inşaatına başlanılacaktır.

Çalışanların motivasyonları ile işletmeler arası iletişimi artırmak ve iş kazalarını azaltmak amacıyla Müdürlüğümüz koordinasyonunda spor müsabakaları düzenlenmektedir. Düzenlenen futbol, basketbol, voleybol, masa tenisi ve tenis müsabakalarıyla aynı zamanda sağlıklı yaşam da amaçlanmaktadır.

Hayata geçirdiği yatırımlar ve yenilikçi çalışmalarıyla kurulduğu 1975 yılından günümüze kadar istikrarlı bir şekilde gelişerek büyüyen Denizli Organize Sanayi Bölgesi önümüzdeki dönemde de önemli çalışmalara imza atmaya devam edecektir.

Yönetim Kurulumuz, bölgemizi bir cazibe merkezi haline dönüştürmek için her gün yeni bir projeye imza atmaktadır.

Rakamların Diliyle GÜNEY EGE

Bölgesi ile ilgili son istatistiki veriler

İMALAT SANAYİ İSTATİSTİKLERİ

Aydın Genel Durumu

Aydın genelinde 638 firma için 719 adet kapasite raporu düzenlenmiştir. Toplam çalışan sayısı 28.023'tür. Çalışan dağılımında işçilerden sonra en fazla pay sırasıyla idari personel, usta, teknisyen ve mühendis şeklindedir.

İl bazında en çok kodlanan ürünler kapsamında; diğer meyveler (kurutulmuş), zeytinyağı üretimi artıkları, pamuk tohumu yağı üretimi atıkları, pamuk, zeytinden elde edilen yağlar ve kayısı (kurutulmuş) ön plandadır.

	İl Geneli	Türkiye Geneli
Firma Sayısı	638	63.505
Kapasite Raporu Sayısı	719	72.100
Toplam Çalışan Sayısı	28.023	3.102.913
Toplam Açık Alan (m^2)	25.645.542	22.037.527.525
Toplam Kapalı Alan (m^2)	3.034.733	475.350.733

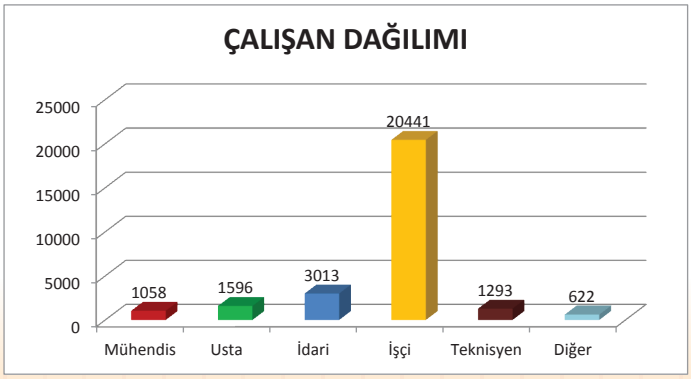

İl Bazında En Çok Kodlanan İlk 20 Ürün

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	10.39.25.20.09	Diğer meyveler (muz, hurma, incir, ananas, avokado, guava, mango, mangosteen, turunçgiller, üzüm, fındık ve ceviz hariç) - kurutulmuş	63
2	10.41.41.90.01	Zeytin yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı artıklar (prina dahil)	54
3	10.41.41.90.02	Pamuk tohumu yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	42
4	13.10.25.00.00	Pamuk (kardelenmiş veya taranmış)	38
5	10.41.23.30.00	Yalnızca zeytinden elde edilen yağlar ve fraksiyonları, ham (natürel/sızma zeytinyağlarıyla veya rafine edilmiş olanlarla harmanlananlar dahil) (natürel/sızma zeytin yağı ve kimyasal olarak değiştirilen yağlar hariç)	33
6	10.39.25.20.01	Kayısı - kurutulmuş	30
7	82.92.10.00.01	Gıda maddelerinin ambalajlanması ve dolumu	29
8	35.11.10.77.00	Jeotermal elektrik (ızgaralara bağlanmış jeotermal tesisler tarafından üretilen)	28
9	10.39.18.00.02	Zeytin; sirke/asetik asitle hazırlanmış, konserve edilmiş	27
10	10.51.40.50.02	Beyaz peynir	26
11	10.41.23.10.00	Natürel/sızma zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilenler hariç)	25
12	23.63.10.00.00	Hazır beton	24
13	10.51.40.50.01	Kaşar peyniri	23
14	10.51.40.50.03	Tulum peyniri	20
15	10.51.40.30.02	Lor ve çökelek	19
16	10.71.11.00.01	Ekmek - normal	18
17	08.12.12.30.02	Mıcır	16
18	10.51.52.41.00	Kesilmiş süt, krema, yoğurt ve diğer mayalı ürünler	16
19	10.39.18.00.01	Turşular - sirke veya asetik asit kullanılarak hazırlanmış veya saklanmış	14
20	28.30.34.50.00	Gübre yayma ve saçma makineleri (mineral veya kimyasal gübreler için olanlar hariç)	13

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, 2018

Denizli Genel Durumu

Denizli genelinde 1.342 firma için 1.445 adet kapasite raporu düzenlenmiştir. Toplam çalışan sayısı 69.704'tür. Çalışan dağılımında işçilerden sonra en fazla pay sırasıyla idari personel, usta, teknisyen ve mühendis şeklindedir. İl bazında en çok kodlanan ürünler kapsamında; tuvalet ve mutfakta kullanılan örtüler-pamuklu havlu, erkekler veya erkek çocukları için ropdöşambır, bornoz ve benzeri eşyalar, yatak takımları, çarşafları ve yastık kılıfları, havlu ve benzeri dokuma kumaşlar, yatak örtüleri ve yastık kılıfları ön plandadır.

	İl Geneli	Türkiye Geneli
Firma Sayısı	1.342	63.505
Kapasite Raporu Sayısı	1.445	72.100
Toplam Çalışan Sayısı	69.704	3.102.913
Toplam Açık Alan (m^2)	233.690.873	22.037.527.525
Toplam Kapalı Alan (m^2)	8.446.239	475.350.733

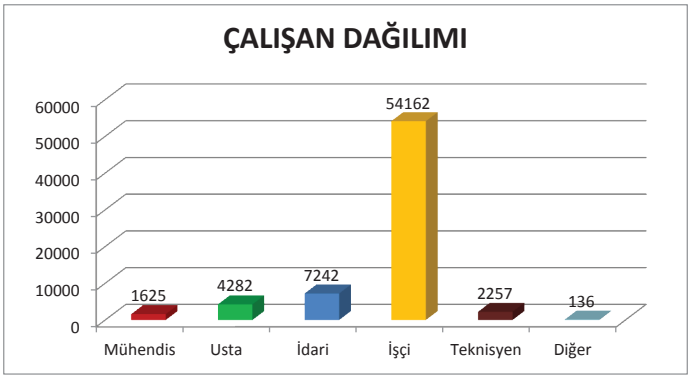

geka.gov.tr

İl Bazında En Çok Kodlanan İlk 20 Ürün

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	13.92.14.30.00	Tuvalet ve mutfakta kullanılan örtüler, pamuklu havlu ve benzeri ilmeği kesilmemiş dokumadan	207
2	14.14.12.40.00	Erkekler veya erkek çocukları için ropdöşambır, bornoz ve benzeri eşyalar (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) tekstilden)	131
3	13.92.12.53.00	Yatak takımları, çarşafları ve yastık kılıfları, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	130
4	13.20.42.00.00	Havlu ve benzeri ilmeği kesilmemiş dokuma kumaşlar, pamuktan olanlar	125
5	13.92.16.40.00	Yatak örtüleri (kuştüyü yorgan hariç)	116
6	13.92.12.53.01	Yastık kılıfları, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	106
7	13.92.21.30.00	Çuval, torba, çanta ve benzerleri (eşya paketleme amacıyla kullanılanlar), pamuktan olanlar	98
8	23.70.12.10.00	Doğal taşlardan kaldırım döşemeleri, kaldırım kenar taşları, büyük ve yassı döşeme taşları (kayağantaşından (arduvaz - kayraktaşı) olanlar hariç)	96
9	13.20.20.44.00	Dokuma kumaşlar, pamuktan (ev tekstil ürünleri veya döşemelik tekstil için, tek renk ipliklerden, ağırlığı > 200 gr/m² olanlar)	94
10	13.92.12.53.02	Yatak takımları, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	81
11	14.19.11.00.00	Bebekler için fanila, tulum, külot, bebek bezi, parmaklı/parmaksız eldiven ve dış giyim dahil olmak üzere giysiler ve giysi aksesuarları (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe)) (boyu <= 86 cm çocuklar için)	81
12	14.14.30.00.01	Tişört, fanila, atlet vs. giyim eşyası; pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe))	79
13	13.92.12.53.03	Yatak çarşafları, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	77
14	14.14.22.40.00	Erkekler veya erkek çocukları için atlet, fanila, bornoz, ropdöşambır ve benzeri eşyalar (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	73
15	13.93.19.90.02	Paspas ve yolluklar (dokuma, düğümlü, tafting (püsküllü) ve keçeden olanlar hariç)	66
16	13.92.13.53.00	Masa örtüsü, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	62
17	14.13.34.80.02	Kadın/kız çocuk için etek ve pantolon etek, pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) hariç)	52
18	13.92.14.50.00	Tuvalet ve mutfakta kullanılan örtüler, dokuma kumaştan (pamuklu havlu ve benzeri ilmeği kesilmemiş dokuma kumaştan olanlar hariç)	45
19	14.14.14.30.00	Kadınlar veya kız çocukları için gecelik ve pijamalar (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) tekstilden)	44
20	13.30.11.23.00	Pamuk ipliklerin boyanması (dikiş iplikleri hariç)	44

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, 2018

Muğla Genel Durumu

Muğla genelinde 501 firma için 605 adet kapasite raporu düzenlenmiştir. Toplam çalışan sayısı 15.514'tür. Çalışan dağılımında işçilerden sonra en fazla pay sırasıyla usta, idari personel, teknisyen ve mühendis şeklindedir. İl bazında en çok kodlanan ürünler kapsamında; doğal taşlardan kaldırım döşemeleri, zeytinyağı üretimi artıkları, mermer ve traverten, mıcır, hazır beton ve natürel/sızma zeytinyağı ön plandadır.

	İl Geneli	Türkiye Geneli
Firma Sayısı	501	63.505
Kapasite Raporu Sayısı	605	72.100
Toplam Çalışan Sayısı	15.514	3.102.913
Toplam Açık Alan (m^2)	746.209.465	22.037.527.525
Toplam Kapalı Alan (m^2)	1.474.512	475.350.733

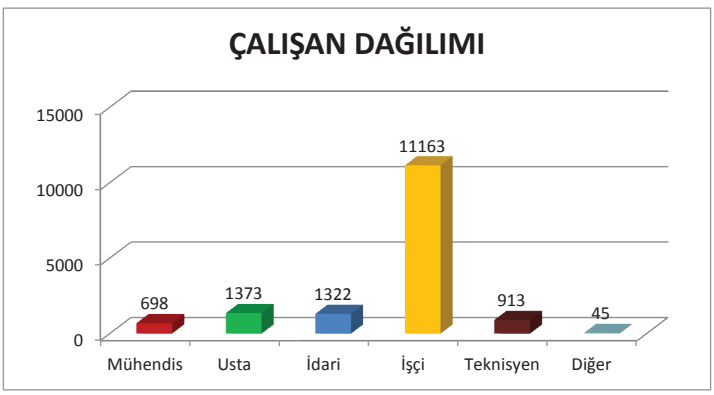

İl Bazında En Çok Kodlanan İlk 20 Ürün

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	23.70.12.10.00	Doğal taşlardan kaldırım döşemeleri, kaldırım kenar taşları, büyük ve yassı döşeme taşları (kayağantaşından (arduvaz - kayraktaşı) olanlar hariç)	83
2	10.41.41.90.01	Zeytin yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı artıklar (prina dahil)	61
3	08.11.11.33.00	Mermer ve traverten, ham veya kabaca tıraşlanmış	60
4	08.12.12.30.02	Mıcır	38
5	23.63.10.00.00	Hazır beton	36
6	10.41.23.10.00	Natürel/sızma zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilenler hariç)	26
7	10.41.23.30.00	Yalnızca zeytinden elde edilen yağlar ve fraksiyonları, ham (natürel/sızma zeytinyağlarıyla veya rafine edilmiş olanlarla harmanlananlar dahil) (natürel/sızma zeytin yağı ve kimyasal olarak değiştirilen yağlar hariç)	25
8	56.29.19.00.01	Sözleşme esasına dayalı diğer yiyecek hizmetleri (Yemek fabrikaları ve toplu yemek mutfakları)	18
9	10.71.11.00.03	Simit, açma vb.	17
10	45.20.11.00.01	Otomobil ve yük taşıyan hafif motorlu kara taşıtlarının genel bakım ve onarım hizmetleri (elektrik sistemi, tekerlek ve karoser onarım hizmetleri hariç)	15
11	31.02.10.00.00	Mutfak mobilyaları	14
12	23.61.11.50.00	Karolar, döşeme taşları ve benzeri ürünler, çimentodan, betondan veya suni taştan olanlar (inşaat blokları ve tuğlaları hariç)	14
13	82.92.10.00.01	Gıda maddelerinin ambalajlanması ve dolumu	14
14	08.11.20.50.04	Kireçtaşı (kalker) - toz	13
15	10.71.11.00.01	Ekmek - normal	12
16	08.12.12.90.00	Traverten, ekosin, granit, porfir (somaki taşı), bazalt, kumtaşı ve diğer anıt taşlarının granül, mıcır ve tozları	11
17	10.20.11.00.00	Balık filetosu ve diğer kılçıksız balık _GoBack_GoBacketleri, taze veya soğutulmuş	11
18	10.71.12.00.01	Baklava, kadayıf ve şerbetle tatlandırılmış diğer unlu mamuller	11
19	30.11.21.30.96	Yolcu gemileri	11
20	23.69.19.30.00	Borular, çimento, beton veya suni taşlardan	10

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, 2018

İmalat Sanayi - Dış Ticaret İstatistikleri (2017)

İmalat sanayi dış ticaret istatistikleri incelendiğinde; bölgede Denizli'nin ön plana çıktığı görülmektedir. Aydın ve Denizli'de imalat sanayi ihracat tutarının ithalat tutarını geçtiği (dış ticaret fazlası), Muğla'da ise imalat sanayi ithalat tutarının ihracat tutarından daha yüksek olduğu (dış ticaret açığı) anlaşılmaktadır. İmalat sanayinin toplam ihracattaki payı bakımından Denizli, bölge ve ülke ortalamasının üstünde yer almaktadır. TR 32 Bölgesi ise imalat sanayiinde toplam ihracattaki payı bakımından ülke ortalamasının altında, toplam ithalattaki payı bakımından ise ülke ortalamasının üstünde yer almaktadır.

İl/Bölge	İmalat Sanayi İhracatı ($)	İmalat Sanayi İthalatı ($)	İmalat Sanayiinin Toplam İhracattaki Payı (%)	İmalat Sanayiinin Toplam İthalattaki Payı (%)
Aydın	557.613.985	229.955.905	79,17	89,05
Denizli	2.654.638.331	1.925.520.402	95,53	95,2
Muğla	172.958.802	287.582.727	38,58	97,12
TR32 Bölgesi	3.385.211.118	2.443.059.034	86,1	94,8
Türkiye	147.138.203.143	190.748.101.799	93,72	81,59

Kaynak: TÜİK, 2017

geka.gov.tr

Bölgesel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (İktisadi Faaliyet Kollarına Göre, Nace Rev.2, 2009 Bazlı)

Bölgesel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla verilerine göre TR32 Bölgesi sanayi sektörü hasılası 16.175.689.000 TL düzeyinde olup gayrisafi yurtiçi hasılada hizmetler sektöründen sonra en fazla hasılaya sahip olan sektördür.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (2. Düzey)		2014 Yılı (Bin TL)					
		Tarım	Sanayi	Hizmetler	Sektörler Toplamı	Vergi-Sübvansiyon	GSYH
TR	Türkiye	134.724.745	**576.440.635**	1.097.024.575	1.808.189.955	236.275.921	2.044.465.876
TR31	İzmir	6.098.807	**41.722.393**	64.881.423	112.702.624	14.726.836	127.429.459
TR32	**Aydın, Denizli, Muğla**	9.646.574	**16.175.689**	33.972.832	59.795.095	7.813.416	67.608.511
TR33	Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	11.894.286	**20.368.275**	25.192.024	57.454.585	7.507.582	64.962.167

Kaynak: TÜİK, 2014

İller Bazında Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (İktisadi Faaliyet Kollarına Göre, Nace Rev.2, 2009 Bazlı)

İller bazında gayrisafi yurtiçi hasıla verileri incelendiğinde; tüm bölge illerinde sanayi sektörünün, ülke ve bölge ortalamasına paralel şekilde, hizmetler sektöründen sonra en fazla hasılaya sahip olan sektör olduğu görülmektedir.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (3. Düzey)		2014 Yılı (Bin TL)					
		Tarım	Sanayi	Hizmetler	Sektörler Toplamı	Vergi-Sübvansiyon	GSYH
TR	Türkiye	134.724.745	**576.440.635**	1.097.024.575	1.808.189.955	236.275.921	2.044.465.876
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	9.646.574	**16.175.689**	33.972.832	59.795.095	7.813.416	67.608.511
TR321	Aydın	3.274.911	**4.111.601**	10.057.159	17.443.672	2.279.362	19.723.034
TR322	Denizli	3.068.133	**8.111.317**	10.096.107	21.275.557	2.780.074	24.055.631
TR323	Muğla	3.303.531	**3.952.770**	13.819.565	21.075.866	2.753.980	23.829.846

Kaynak: TÜİK, 2014

Sektörlerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla İçindeki Payı (2009 Bazlı, %)

Sektörlerin gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı incelendiğinde; Denizli'nin bölge ve ülke ortalamasından daha yüksek bir oranına sahip olduğu görülmektedir. Aydın ve Muğla'daki sanayi sektörü hasıla oranı ise ülke ve bölge ortalamasının altında yer almaktadır. Tüm bölge illerinin tarım sektöründeki hasıla oranının ülke ortalamasının üstünde yer aldığı, Muğla'da ise hizmetler sektörünün ülke ortalamasını geçtiği görülmektedir.

Sektör (2014 Yılı)	Türkiye	Aydın, Denizli, Muğla-TR32	Aydın	Denizli	Muğla
Tarım (Cari Fiyatlarla)	6,6	14,3	16,6	12,8	13,9
Sanayi (Cari Fiyatlarla)	**28,2**	**23,9**	**20,8**	**33,7**	**16,6**
Hizmetler (Cari Fiyatlarla)	53,7	50,2	51	42	58
GSKD (Gayri Safi Katma Değer, Cari Fiyatlarla)	88,4	88,4	88,4	88,4	88,4
Vergi-Sübvansiyonlar (Cari Fiyatlarla)	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
GSYH (Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, Cari Fiyatlarla)	100	100	100	100	100

Kaynak: TÜİK, 2014

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2015 Yılı)

Yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri incelendiğinde (2015 yılı); TR32 Bölgesi'nde imalat sektöründe 18.370 yerel birim ve 143.241 çalışan bulunmaktadır. Maaş ve ücretler miktarı 2.570.255.000 TL düzeyinde olup ciro 29.209.320.000 TL'dir. Brüt yatırımlar tutarı ise 1.696.731.000 TL düzeyindedir.

Sektör	Ekonomik faaliyet kısımlarına göre yerel birim sayısı (Nace Rev. 2)	Ekonomik faaliyet kısımlarına göre çalışanlar sayısı (Nace Rev. 2)	Ekonomik faaliyet kısımlarına göre maaş ve ücretler (Nace Rev. 2 - 1000 TL)	Ekonomik faaliyet kısımlarına göre ciro (Nace Rev. 2 - 1000 TL)	Ekonomik faaliyet kısımlarına göre maddi mallara ilişkin brüt yatırımlar (Nace Rev. 2 – 1000 TL)
Tarım, avcılık ve ormancılık	65	799	17.130	179.229	37.753
Madencilik ve taş ocakçılığı	372	7.307	191.216	1.601.375	82.185
İmalat	**18.370**	**143.241**	**2.570.255**	**29.209.320**	**1.696.731**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	120	4.130	194.960	6.433.016	1.631.407
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	188	2.596	73.176	539.772	38.046
İnşaat	11.509	56.752	591.442	6.930.170	564.101
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	51.880	127.319	1.519.178	43.150.989	1.101.620
Ulaştırma ve depolama	20.427	39.819	427.421	2.852.759	493.762
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19.011	75.966	1.160.526	5.200.956	1.046.619
Bilgi ve iletişim	879	2.574	73.060	434.478	57.826
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	-	-	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	1.445	2.646	24.621	101.634	c
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7.197	18.835	189.081	1.069.748	35.235
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.786	21.946	345.390	2.370.782	174.350
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	-	-	-	-	-
Eğitim	788	8.559	160.135	338.930	69.627
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.332	11.609	299.024	829.952	150.359
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	1.396	3.559	40.395	238.237	79.763
Diğer hizmet faaliyetleri	7.686	13.303	87.911	531.867	c
TOPLAM (TR32 BÖLGESİ)	**145.451**	**540.960**	**7.964.923**	**102.013.213**	**7.305.797**

(c: gizli veri)

Kaynak: TÜİK, 2015

geka.gov.tr

İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları (2016 Yılı)

İş kayıtlarına göre girişim sayıları incelendiğinde (2016 yılı); imalat sektöründe Aydın'da 5.475, Denizli'de 8.649 ve Muğla'da 5.266 girişim mevcuttur. Denizli, imalat sektörü girişim sayısı bakımından ön plana çıkmaktadır.

Sektör	Aydın	Denizli	Muğla
Toptan ve perakende ticaret	21.353	19.900	18.680
İmalat	**5.475**	**8.649**	**5.266**
Ulaştırma ve depolama	7.402	6.355	11.502
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7.320	5.549	9.823
İnşaat	4.910	3.489	4.421
Diğer hizmet faaliyetleri	3.945	3.398	3.696
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2.718	2.793	3.765
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	898	646	1.530
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	588	545	707
Gayrimenkul faaliyetleri	1.547	616	1.792
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	557	434	697
Eğitim	525	432	526
Bilgi ve iletişim	360	341	389
Finans ve sigorta faaliyetleri	283	323	370
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	727	371	467
Madencilik ve taş ocakçılığı	100	144	154
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi faaliyetleri	76	138	82
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	107	180	195
Toplam	**58.891**	**54.303**	**64.062**

Kaynak: TÜİK, 2016

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

T.C.
GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI

TEKNİK DESTEK PROGRAMI

TR32/18/TD

2018

SON BAŞVURU TARİHİ
28 Aralık 2018 - Saat:18:00

AYDIN YATIRIM DESTEK OFİSİ
Ata Mah. Denizli Bulv. No: 18 Aydın Ticaret Borsası
Kat: 6 Efeler/AYDIN
Tel: 0 256 211 02 16

DENİZLİ MERKEZ
Pamukkale Üniversitesi TEKNOKENT 2. Kat Kınıklı Mahallesi
Hüseyin Yılmaz Caddesi No: 67 20070 Pamukkale/DENİZLİ
Tel: 0 258 371 88 44

MUĞLA YATIRIM DESTEK OFİSİ
Şeyh Mah. Turgutreis Cad.
Belediye Kapalı Otoparkı Kat: 1 Menteşe/MUĞLA
Tel: 0 252 213 17 92

guneyegeka
GuneyEgeKA
GuneyEgeKalkinmaAjansi

www.geka.gov.tr

Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA)

GüneyEgeKA

guneyegeka